

LLUCMAJOR

de pinte en ample

REVISTA MENSUAL
Octubre 1988

Número 83 - Preu: 100 Ptes.

PRENSA
Catalana

Vostra festa és enyorada
i en les Fires bé hi escau;
Vós, gentil, les dau entrada
i Sant Lluç les tanca amb clau

Feis-ne d'elles cosa vostra,
Sant Miquel, Patró estimat.

Beneïu la vila nostra
i el seu terme dilatat

De «Goigs Populars
a l'honra i glòria
de Sant Miquel,
Patró de Llucmajor»
(Francesc Pomar)

TODOS UN ESPECTACULO.

RENAULT 9 Broadway

Todo un espectáculo lleno de sorprendentes detalles:

La sonoridad de su equipo de radio Audi 3000, con altavoces incorporados, de serie.

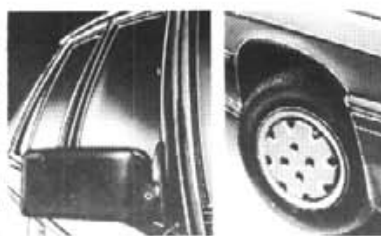

Sus asientos tipo petalo, con tapicería y guarnecidos de diseño.

Su retrovisor exterior derecho, regulable desde el interior.

Y no hablemos de los stripping de denominación ni de los embellecedores de rueda, etc... porque son para verlos, jugando con el fabuloso conjunto.

El precio **1.357.750 P.V.P.**
un espectáculo aparte.

Renault 9 BROADWAY. Todo un espectáculo que nadie debería perderse en.

RENAULT

BARTOLOME JAUME NADAL

Ronda Migjorn, s/n - Tels. 66 01 40 - 66 00 41 - Lluçmajor
Exposició a S'Arenal: C. Sant Cristòfol, 5 - Tel. 26 00 01

Revista mensual
Depòsit legal
PM-350-1.981
Any VII

EDITA:
Obra Cultural Balear de
Lluçmajor

INFORMACIÓ I
PUBLICITAT:
C/ Bisbe Taixaquet, 105
(Lluçmajor)

DIRIGEIX:
Catalina Font

COL·LABOREN:
Joana Artigues
Francisca Barceló
Ignasi Barceló
Miquel Barceló
Miquel Bezares
Francisca Capellà
Miquel Cardell
Joan Clar
Joan Contesti
Bartomeu Font
Joana Font
Càndida Gamundí
Antoni Garau
Catalina Garau
Joan B. Garau
Mates Garcías
Miquel Janer
Coloma Julià
Antoni Llompart
Miquel Mascaró
Mates Mut
Miquel Mut
Guillem Oliver
Jaume Oliver
Margalida Palou
Sebastià Rubí
Miquel Sbert
Tomeu Sbert
Catalina Serra
Jerònia Socías
Joan Socías
Gabriel Thomàs
Arnau Tomás
Pere F. Torrents
Antoni Vadell
Francesc Verdura

SECCIÓ ESPORTIVA:
Coordenador:
Joan Quintana

Col·laboren:
Sebastià Monserrat
Jaume Manresa

FOTOGRAFIES:
M. Clar
C. Julià
Mut Fotos
Antoni Monserrat
Antoni Oliver

IMPRIMEIX:
Informacions Llevant S.A.

El pensament de la
Revista s'expressa només
a través de l'Editorial.

Una autonomia que no serveix per salvar Cabrera

El petit i encara verge conjunt de Cabrera, que durant els dies sense boira podem contemplar i admirar des de S'Estanyol, continuarà envoltant pels negres núvols que impideixen i frenen l'aparició de l'assolellada joranda en la qual, i complint-se el desig de molts de mallorquins, sigui declarada parc nacional. Salvant i presservant aquest paratges suggeridors de la febre especuladora i de la voràgine urbanitzadora.

Per una estranya casualitat existia en aquesta ocasió, unanimitat en el Parlament Balear en torn a la iniciativa legal sobre la declaració de Cabrera com a Parc Nacional per la qual cosa la salvació del subarxipèlag semblava només pendent d'una sessió de tràmit. Es tractava de donar forma i oficialitat, amb tots els vots, al consens assolit anteriorment.

Però tot era massa perfecte. Va bastar una telefonada de Madrid per tal que els nostres representants es davallassin els pantalons parlamentaris. N'hi hagué prou amb un «Madrid dixit» i de sobte, uns es varen oblidar del nacionalisme del «vaixell de reixeta» i la resta de la seva «mallorquinitat» només pregonada en temps electorals, i tots els ciutadans

varen comprovar una vegada més (i ja són...) que l'autonomia podia servir per a moltes coses però no per protegir allò que ens pertany: el darrer paradís del Mediterrani Balear.

Sense gairebé una explicació ni justificació, el president Cañellas aguanta la trepitjada de Madrid i pren la iniciativa de demanar la suspensió dels debats i de les votacions, secundat pels oficialistes que varen cobrir un vel ben espès sobre els programes electorals i també sobre les promeses del vicepresident Alfonso Guerra mentre que els «nous nacionalistes» optaven per amagar el cap sota el coixí donant suport a la posició d'AP.

Només els grups PSM, CDS, i l'únic representant del mixte, Ricci, varen reaccionar davant la intromissió de Madrid; poca artilleria per frenar tot un ministeri de Defensa que no vol abandonar Cabrera.

Dia 21 de setembre passarà a les planes de la nostra petita però important història com el dia que vàrem comprovar que l'autonomia balear no serveix per protegir el darrer paradís del nostre arxipèlag. Cabrera haurà d'esperar, Madrid ho vol així i el Parlament ho permet.

CASA DE LA VILA

ACORDS DE LA COMISSIÓ DE GOVERN DEL DIA 14-9-88

-Concedir subvenció de 24.070 ptes. a la U.D. S'Arenal, per la organització del Trofeu Ciutat de Lluçmajor.

-Abonar treballs d'organització del curset de natació, donant al coordinador, Sr. Mascaró Pons, la quantitat de 122.929 ptes.

-Encarregar als serveis tècnics municipals la redacció d'un avantprojecte per continuar la Ronda Ponent, fins a la carretera d'Algaida.

-Comprar una màquina d'escriure, marca Olivetti ET 2200 pel preu de 98.910 ptes. més l'IVA.

Noves activitats a l'escola d'adults

L'escola d'Adults de Lluçmajor inicia el seu programa d'activitats ofertant les següents opcions:

- Albafetització
- Certificat
- Graduat 1
- Graduat 2
- Curs anglès
- Curs francès
- Curs alemany
- Curs informàtica
- Curs tall i confecció
- Curs de cuina

Complementat per sessions de cinema, excursions, visites, conferències, festes...

Si vos interessa telefonau al 66 23 21 o bé passau pel C/ S. Joan s/n. Lluçmajor.

Ajuntament de Lluçmajor Obra Cultural Balear

Cursos de català per a adults

Informació i matrícula:

- Servei de Català de l'Ajuntament de Lluçmajor C/ Constitució, 18 - Lluçmajor. Tel. 66 04 93
  - Oficina Municipal de S'Arenal. C/ Sant Cristòfol, 45.
  - O.C.B. de S'Arenal. C/ Historiador Diego Zaforteza, 16 (Cafeteria Europa).
- Termini de matrícula: fins al 14 d'octubre.

PRESENTACIÓ DEL PROGRAMA 2.000 DEL PSOE

El passat 27 de setembre la Unió Socialista de Mallorca, PSOE, va presentar el Programa 2.000 a l'edifici Cooperativa «La Nova Vida», seu de l'actual Associació de la 3ª Edat.

Francesc Triay i Julià Lacoma exposaren el projecte, la idea bàsica del qual és que des d'un ventall ample s'intentin estudiar les tendències fonamentals de la nostra societat en el llindar del segle XXI. Ambdós manifestaren el desig d'obrir aquesta investigació a totes aquelles persones que interessades en el tema i preocupades pels profunds canvis que es produeixen al nostre voltant, vulguin aportar la seva capacitat d'interpretar aquests canvis i analitzar-los.

El PSOE ha decidit impulsar un procés de debat i discussió denominat Programa 2.000 emmarcat en un procés obert a la societat i que els

socialistes ofereixen com a instrument de participació a tots els col·lectius i persones interessats en la transformació de la societat en un sentit progressista. Es tracta d'un procés que generi propostes polítiques, que confronti distintes opcions i que acabi seleccionant les que siguin, entre les tècnicament possibles i les políticament més desitjables.

C.J.

INAUGURACIÓ DEL CURS 1988-89 DE L'I.B. «MARIA ANTÒNIA SALVÀ»

Amb motiu de la commemoració del desè aniversari del Centre es va celebrar el 4 d'Octubre al Teatre Recreatiu un acte on el doctor llucmajorer Climent Ramis va pronunciar la lliçó inaugural del curs acadèmic 1988-89 sota el títol «Perquè el cel és blau?. La Física té la resposta».

En recordança de Guillem Matheu i Cervera

Dia 27 de setembre, a seixanta anys d'edat, va morir Guillem Matheu i Cervera. La malaltia cruel va doblegar, finalment, un cos potent i una personalitat singular. Com passa sempre, i més en jutjar actituds personals que tenen projecció pública, se li hauran pogut fer molts de retrets, a l'amic Guillem Matheu i Cervera. Tot i això, des del nostre compromís informatiu i cultural, no podem estar-nos de retre-li un sincer homenatge en l'hora de la partida. Perquè Guillem Matheu i Cervera, amb tota la seva ben arrelada i fidel militància carlina, però també amb tota la seva obertura a iniciatives de més ample abast, ha estat, en tot moment, la veu amiga i la mà encoratjadora per a la consecució dels nostres objectius. Gràcies i fins sempre, amic Guillem Matheu i Cervera.

La Redacció

Resum del Ple Ordinari. (26-IX-88)

El Ple va començar amb la lectura i aprovació de l'acta anterior i també amb la lectura de les qüestions que havien passat per la Comissió de Govern.

Acte seguit, el regidor de Cultura, Sr. M. Garcias, va explicar el pla de reforma de façanes, que el Govern de la C.A. ha posat en marxa.

Per participar en aquest pla ho han de sol·licitar abans de final de setembre; les façanes o grup de façanes tendran una subvenció d'un terç sobre el valor de l'obra per part de l'Ajuntament, un terç per part del Govern Balear i l'altra tercera part a expenses del propietari. Les façanes o conjunts que s'han d'incloure dins d'aquest pla seran elegides per l'Ajuntament en un plaç d'un parell de mesos. Es va aprovar la sol·licitud d'inclusió del nostre municipi.

Després de l'obertura de pliques dels que aspiraven a fer-se càrrec de l'enllumenat públic del nostre terme es va donar la concessió per un termini de cinc anys al Sr. Cristòfol Calafat per tal de ser qui es compromet a realitzar-ho a més baix preu.

A continuació es va convocar una plaça d'administratiu per cobrir el mes de gener del 89. A l'hora de puntuar diferents proves hi va haver diversitat d'opinions. El Sr. Rabasco (CDS) va trobar que era normal que a un lloc on hi ha dues llengües oficials es puntuàs el coneixement de totes dues, però no creia que això s'hagués de fer perquè hi havia sentències judicials en contra. El regidor de Cultura, Sr. Macià Garcias, llegí diferents articles de la llei on es deia que els càrrecs de les administracions públiques dels llocs on hi ha dos idiomes oficials, se'ls podia exigir a l'hora d'opositar, els coneixements d'ambdues llengües.

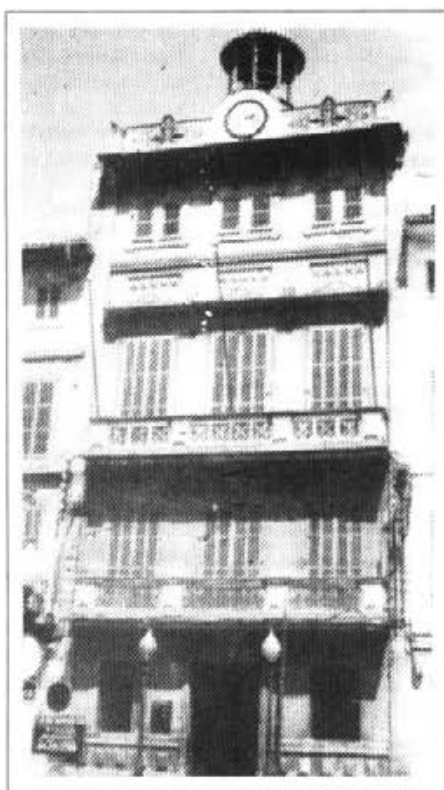
També va aportar els exemples de Ciutat i Manacor on la prova referent al nostre idioma es puntuava, a Ciutat d'un 50 a un 25%, i a Manacor en un 25%, però no es posaren d'acord.

Aquesta qüestió ja havia estat discutida a la Comissió de Cultura i els altres partits no varen intervenir.

La proposta que s'havia presentat era:

- 1ª prova pràctica, amb 10 punts.
- 2ª prova teòrica, amb 10 punts.
- 3ª prova oral, amb 10 punts.
- 4ª prova català, amb 2 punts.

Aquesta proposta va ser aprovada

amb els vots en contra del CDS i del PSM.

Seguidament, el Sr. regidor Miguel Clar (UM) va demanar que als propers plens, la lectura de les qüestions que durant el mes havien passat per l'Ajuntament, es fes en mallorquí i no en castellà, per entendre que així, a poc a poc, es contribuïria a la normalització lingüística. Després d'aquesta intervenció es va acabar el Ple.

Al capítol de precs i qüestions, una senyoreta es va dirigir al Sr. Rabasco, demanant-li el per què d'unes declaracions que havia fet als periòdics, en les quals parlava de l'assumpte referent a la concessió de la pintada al C.P. S'Arenal. El regidor del CDS va teure un retall de diari del maletí i després de llegir les declaracions, es va manifestar que entenia que el Sr. Batle no havia actuat correctament a l'hora de concedir aquest treball.

També va afegir que les crítiques no anaven dirigides contra el Sr. esmentat sinó contra els qui varen cometre la irregularitat. També va remarcar que primer s'havia d'haver fet una investigació i després, la sentència. Per això és que s'havia presentat un

recurs de reposició al mateix jutge per intentar aclarir l'assumpte.

El regidor Tomàs Garcias va demanar la paraula per dir que si el Sr. Rabasco dubtava de l'autoritat del jutge, ells no i que el Sr. President de la Comissió de Cultura, per on passà aquest tema, explicava el que va succeir.

El regidor de Cultura va explicar que s'havien presentat dos pressupostos, un de S'Arenal i l'altre del Sr. pacheco, i que, com que eren pocs, es va decidir esperar que n'hi hagués més i que fos la comissió de Govern, la que ho decidís. Dissortadament això no consta en acta i quan els regidors les llegiren no s'adonaren d'aquesta equivocació.

Per tant, aquesta qüestió passà per una Comissió que no va decidir res al respecte i que posà el tema en mans de la Comissió de Govern. El Sr. Rabasco contesta i afirma que tal cosa no és veritat, com ho demostraven les declaracions a la premsa del Sr. Miguel Clar, i dient que el tema no s'havia tractat a cap comissió informativa.

El Sr. Clar va respondre que el que ell va dir va dir ser que no s'havia tractat a cap comissió informativa on ell hi hagués assistit, la qual cosa per ventura va ser malentesa pel periodista.

A continuació el Sr. Rabasco es va ratificar en les seves afirmacions referents a la il·legalitat de l'actuació del Batle, la qual cosa estava segur que demostraria als tribunals i que n'estava tan segur que manifestava públicament que si no li donaven la raó dimetiria de regidor de l'Ajuntament.

El Sr. Batle, indignat per l'acusació, li va demanar que es comportàs correctament ja que ell sempre s'havia comportat de manera formal encara que en algunes ocasions havia de fer molts esforços per no perdre les formalitats.

La resposta final del Sr. Rabasco va ser aquesta: si no vol que l'acusin d'il·legalitats, Sr. Batle, faci les coses bé.

Què és la Comissió de Participació ciutadana?

La Comissió de Participació Ciutadana parteix d'un fet del qual tots som conscients: dins el municipi de Lluçmajor existeixen entitats i agrupacions que detecten i determinen problemes que ens afecten com a col·lectivitat. Aquestes entitats estan democràticament constituïdes, i són de caràcter molt divers: n'ho ha d'esportives, culturals, juvenils, socials... La seva actuació és de vital importància perquè la gestió municipal sigui tan participativa com sigui possible i perquè no hi hagi cap dissociació entre l'Ajuntament i els ciutadans. És a dir, democràcia no vol dir votar —participar— un pic cada quatre anys per elegir representants. La democràcia és un compromís de cada dia que comporta un esforç individual i també col·lectiu si de veres volem aconseguir una autèntica participació.

Fins ara totes aquestes entitats han funcionat amb un pla d'activitats bastant complet, i amb resultats molt positius. Vull recordar, entre d'altres, les actuacions dels diferents grups per Les Fires, les festes de Sant Cristòfol, Santa Càndida de Sant Miquel, i altres dies assenyalats.

Amb aquestes entitats hem fet reunions i hem continuat o introduït noves activitats en els programes d'anys passats.

La Comissió de participació Ciutadana neix per la necessitat de canalitzar totes les entitats; així, el seu Reglament, aprovat en Comissió el 26-VII-88, preveu dos camps d'actuació: per una banda la possibilitat que les entitats rebin la informació de les Comissions mitjançant les reunions amb els presidents de les esmentades Comis-

sions, i que els seus projectes, ja siguin nous o bé crítiques a les propostes presentades, arribin d'una forma directa a les Comissions d'Informació i al Ple. D'altra banda, aquesta Comissió de Participació Ciutadana rebrà les opinions dels ciutadans a través d'escrits, entrevistes, reunions i assemblees. Així aquesta Comissió, encara que amb un Reglament coix en molts d'aspectes, millorable en altres, però en realitat punt de partida d'una nova manera de treballar dins l'Ajuntament, vol ser la receptora de les demandes i les suggerències de totes les entitats ciutadanes per tal de posar-les en mans de les distintes comissions.

A partir d'ara serà la coordinadora de totes les entitats del municipi que així ho desitgin.

La manera de treballar serà per àrees: la de Sanitat, Serveis Socials, la de Cultura i Educació, la de Joventut i Esports. Amb les entitats pertanyents a cada una de les àrees abans esmentades i amb els regidors responsables —Joan Caldes, Maties Garcies i Miquel Clar respectivament— ens reunirem per tal d'iniciar una recollida de dades que ens permeti fer un diagnòstic i propostes de treball concretes. Amb aquestes actuacions per àrees es constitueix el SERVEI DE COOPERACIÓ SOCIAL, tal com preveu la Llei d'Acció Social 9/1987 d'11 de febrer, amb el qual es pretén, per una part, aconseguir una millor i més racional organització, utilització i potenciació de cada una de les entitats, i per una altra, estimular una participació de la població molt més directa.

L'objectiu a llarg termini és: crear els distintes Consells (de Joventut —ja en funcionament—, de Cultura, d'Acció Social, de Sanitat, d'Esports d'Educació...)

L'Ajuntament té una sèrie de serveis que donaran suport a l'actuació de la Comissió i del funcionament del SERVEI DE COOPERACIÓ SOCIAL: l'Equip Psicopedagògic, el Servei de Català, l'escola d'Adults, La Guarderia Municipal, la Residència d'Ancians i els Serveis Socials generals (en aquests moments funciona el Servei d'Informació i Assessorament i el d'Ajuda a Domicili)

Els resultats de tota aquesta tasca es podran avaluar a llarg termini. En cap moment hem pensat que aquest reglament no sigui millorable, però sí que és útil per iniciar una nova manera de fer i segurament hi ha grups que voldrien més amplitud, i d'altres més restricció.

La Comissió està iniciant un nou camí, els resultats dels quals dependran de la col·laboració de tots.

Antoni Crespi i Monserrat.

President de la Comissió de Participació Ciutadana

**Maderas
Ramon, s.a.**

MAGATZEM I OFICINES

Cra. Lluçmajor - Porreres Km. 1
Tel. 66 08 37 - LLUCMAJOR

MAGATZEM

Cardenal Pou, 9
Tel. 55 28 05 - MANACOR

**PENTA
ASESORES**

Jeroni Sureda Oliver
(Economista - Assessor Fiscal)

Jaume Sitjar Ramis
(Graduat Social - Assessor Laboral)

Plaça d'Espanya, 53 - 1ª. - Tel. 66 21 33 - LLUCMAJOR

SA FILOA

C/ MELIÀ, 3 LLUCMAJOR

Servei d'ajuda a domicili

A partir del mes de juny es varen crear els Serveis Socials Generals, que formen part de la Regidoria de Sanitat i Serveis Socials.

Aquests serveis, segons la llei d'Acció Social, duen a terme 3 tipus d'accions:

1° Servei d'Informació, Orientació i Assessorament.

2° Servei de Cooperació Social constituït conjuntament amb la Regidoria de Participació Ciutadana.

3° Servei d'Ajuda a domicili.

QUÈ ES EL SERVEI D'AJUDA A DOMICILI

A la Llei d'Acció Social de la nostra Comunitat Autònoma (Llei (9/1987 d'11 de febrer), es defineixen de la següent manera: «prestar atencions de caràcter domèstic, psicològic i rehabilitador als individus i a les famílies d'aquests quan es troben en situacions d'especial necessitat».

Es tracta d'atendre les persones majors, els disminuïts i les famílies amb dificultats en llurs propis domicilis, ajudant-los en les necessitats de la vida qu-

tidiana i evitant que es vegin recloses dins institucions i apartats de llur medi habitual.

Dins una societat com la nostra, en canvi constant, van sorgint nous problemes, i és la mateixa societat que té l'obligació de donar-hi una resposta. Avui tant les famílies com les persones que viuen soles poden trobar-se enmig de situacions difícils a causa de factors d'edat, malaltia o qualsevol altra deficiència física, psíquica, sensorial o social, i no tenir els recursos necessaris per a sortir-se'n per elles mateixes. Aquestes persones que reclamen una atenció especial, temporalment o definitiva, no la poden rebre tota dels altres membres de la família, bé perquè no hi són, bé per moltes altres raons.

QUI DUU A TERME AQUESTA ATENCIÓ A DOMICILI

De l'atenció directa s'encarreguen els professionals anomenats «treballadors familiars», que estan dirigits per un assistent social, el qual elabora el programa individual per a cada per-

sona.

En el nostre municipi comptam amb l'ajuda de Margalida Sallens Mas, que a partir de la segona quinzena de setembre ens ha començat a prestar els seus serveis.

La funció del treballador familiar és la d'ajudar, a nivell preventiu, educatiu i assistencial, les famílies i les persones amb dificultats a mantenir o restablir llur benestar físic, social o afectiu, i aconseguir, també, que puguin continuar vivint en la pròpia llar i en llur entorn. Això sempre que sigui possible i convenient.

Les tasques que té encomanades són molt concretes i cobreixen des de les necessitats quotidianes més elementals, com són la higiene de la casa i la roba, la compra i l'organització del menjar... fins a altres necessitats d'ordre afectiu i psicològic, com serien el tractament específic de nins deficients, visites de metges, afavorir la comunicació i la relació familiar, etc.

QUI TÉ DRET A SER BENEFICIARI DEL

SERVEI D'AJUDA A DOMICILI

Les persones de la tercera edat, els minusvàlids i les famílies amb dificultats que no tenen prou recursos econòmics per a cobrir elles mateixes aquestes necessitats poden fer la sol·licitud a l'assistent social de l'Ajuntament i a l'Oficina Municipal de S'Arenal.

Seguidament a la sol·licitud es farà un estudi social, i amb la documentació pertinent s'elaborarà una proposta de treball a la Comissió Municipal de Sanitat i Serveis Socials, que decidirà si és convenient i adequat que el sol·licitant sigui beneficiari d'aquesta ajuda a domicili.

Els interessats es poden dirigir als Serveis Socials de Lluçmajor, carrer de la Constitució nº 18, telèfons 66 04 93, o a l'Oficina Municipal de S'Arenal, carrer de Sant Cristòfol nº 45, telèfons 26 40 71.

Lluçmajor, 19 de setembre de 1988

Carme Nadal.
Assistent Social.

PETITONS

ARTICLES
INFANTILS

LLISTES
NAIXEMENT

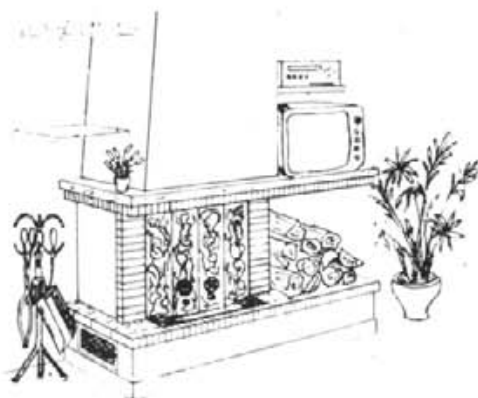
Plaça d'Espanya, 46 - Tel. 66 18 59
LLUCMAJOR

FINA

C/. d'Es Vall, 49
Tel. 66 11 58

Dia 11 d' octubre
inauguració del nou local a
la Ronda de Migjorn
núm. 199

Can Tanez

JØTUL

FERRETERIA

DROGUERIA - ARMERIA

chimeneas y estufas

PL. ESPANYA N°47

TEL. 66 04 43

DOLÇ I SALAT

*DOLÇ I SALAT vos desitja unes bones fires i vos recorda
que per un bon dinar de fires tenim:*

**LLAGOSTES
LLAGOSTINS
GAMBES
CAP-ROIGS**

**RAP
LLENGUADO
LLUÇ
CALAMAR**

**TOTA CLASSE DE VERDURES CONGELADES
I POLLASTRES A L'AST**

Plaça d' Espanya, 8 - Tel. 62 24 06 - LLUCMAJOR

Difusió d'un tríptic del servei de català de l'Ajuntament

La Comissió de Cultura de l'Ajuntament acaba de publicar un tríptic amb el lema «És hora de plantejar-ho... i de viure a partir d'ara en català» per conscienciar-nos dels nostres propis drets.

S'han distribuït 2.000 exemplars i el contingut del tríptic és el següent:

INTRODUCCIÓ

El nostre Estatut d'Autonomia disposa que la llengua pròpia de les Illes Balears és la catalana, cooficial amb la castellana, i remarca el dret que tenim tots els ciutadans de conèixer-la i d'usar-la, sense que ningú no pugui ser discriminat per causa de l'idioma.

Tenim una Llei de Normalització Lingüística que es compromet a fomentar i fer efectiu l'ús progressiu i normal del català i a crear la consciència social necessària perquè l'utilitzem.

Ara bé, si no elevem la consciència lingüística del catalanoparlant, poca cosa podrem fer perquè els no catalanoparlants s'adhereixin a aquests objectius. Només demostrarem la UTILITAT de la nostra llengua si creem la NECESSITAT d'aprendre-la i d'usar-la.

És cert que hi ha responsabilitats per part dels governants, però també és cert que la pressió social i les reivindicacions d'una col·lectivitat són un fet fonamental i decisiu en tot procés de normalització d'una llengua.

És en les nostres mans i és cosa de tots.

¿Serem capaços de tenir en compte aquests drets i de posar en pràctica actuacions conseqüents?

El català, un dret

ARTICLE 2

1.- La llengua catalana és la llengua pròpia de les Illes Balears i tots tenen el dret de conèixer-la i d'usar-la.

Dret a la protecció judicial

ARTICLE 5

1.- Els ciutadans poden dirigir-se als jutges i als tribunals a fi d'obtenir la protecció judicial en relació al dret d'emprar qualsevol de

les dues llengües oficials, d'acord amb la legislació vigent.

Dret a adreçar-se en català a l'Administració

ARTICLE 8

1.- Els ciutadans tenen dret d'usar la llengua, oralment o per escrit, en les seves relacions amb l'administració pública a l'àmbit territorial de la Comunitat Autònoma.

Dret a usar el català en les relacions amb l'Administració de Justícia

ARTICLE 11

1.- Dins l'àmbit territorial de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears, tots els ciutadans tenen dret a poder dirigir-se a l'Admi-

nistració de Justícia en la llengua oficial que estimin convenient d'usar, i no se'ls pot exigir cap classe de traducció. Per altra banda, aquest fet no pot representar retard en la tramitació de les seves pretensions.

ARTICLE 17

El català, com a llengua pròpia de les Illes Balears, és oficial a tots els nivells educatius.

ARTICLE 18

1.- Els alumnes tenen dret a rebre l'ensenyament en la seva llengua, sigui la catalana o la castellana.

2.- A tal efecte, el Govern ha d'arbitrar les mesures adients de cara a fer efectiu aquest dret. En tot cas, els pares o tutors poden exercir en nom de llurs fills aquest dret, instant les autoritats competents perquè sigui aplicat adequadament.

Dret a l'ensenyament en català

ARTICLE 22

1.- El govern de la Comunitat Autònoma, a fi de fer efectiu el dret a l'ensenyament en llengua catalana, ha d'establir els mitjans necessaris encaminats a fer realitat l'ús normal d'aquest idioma com a vehicle usual en l'àmbit de l'ensenyament en tots els centres docents.

Dret a la utilització de la llengua preferent a l'ensenyament superior

ARTICLE 25

1.- Els professors i els alumnes en els centres d'ensenyament superior tenen el dret a emprar oralment i per escrit la llengua oficial de la seva preferència.

Dret a rebre informació en català i a utilitzar el català en els mitjans de comunicació

ARTICLE 29

1.- El Govern de la Comunitat Autònoma garanteix el dret dels ciutadans a ser informats pels mitjans de comunicació social tant en llengua castellana com en llengua catalana.

2.- Els ciutadans tenen dret a utilitzar el català, oralment o per escrit, en condicions d'igualtat amb el castellà, en tots els mitjans de comunicació social de les Illes Balears.

Escola Municipal d'Infants

Als darrers números d'aquesta revista han sortit informacions —a vegades correctes, altres menys precises i altres plenes d'ironia— sobre l'Escola Municipal d'Infants, i hem cregut necessari descriure'n breument, sense voler entrar en polèmica, el funcionament per clarificar-lo.

L'Escola Municipal d'Infants està inclosa dins la xarxa dels serveis Socials de l'Ajuntament. Això vol dir que és un servei en què el caràcter social acompanya l'objectiu pedagògic, per tant, en la selecció dels alumnes es té en compte la menor capacitat econòmica familiar, i les dificultats de salut i/o socials, tal com indiquen els seus estatuts.

La posada en marxa dels Serveis Socials dins la Comissió de Sanitat i Serveis Socials fa que aquesta escola quedi inclosa a partir d'ara en els plans d'actuació d'aquesta comissió.

Partint del fet que l'objectiu dels Serveis Socials amb la primera infància és la prevenció psicosocial, les accions que volem dur a terme, juntament amb les educadores, l'equip psicopedagògic municipal i les assistents socials, van encaminades a la protecció social de la infància i l'orientació i l'assessorament a les seves famílies, procurant la solució de situacions carencials afectives, psicològiques i socials.

El funcionament intern de l'escola Municipal d'Infants és el següent:

Els nins estan dividits en grups segons la seva edat, i realitzen activitats pròpies i adequades al grup al qual pertanyen. En aquest moment la distribució és la següent: una aula de 0-2 mesos (de bressol), una aula de 12-24 mesos, dues aules de 2-3 anys i

una aula de 3-4 anys.

A cada una d'aquestes aules hi ha una educadora responsable, que a més té assignada una de les coordinacions següents: de programes, de material, interna i de manteniment del centre, de relació de l'educadora amb l'Ajuntament, i de relacions amb l'APA, les assistents socials i l'equip psicopedagògic.

L'Escola Municipal d'Infants està oberta de les 8 a les 13 hs. i de les 15 hs. a les 18 hs., i ofereix també un servei de menjadora càrrec de l'APA.

Les activitats que es realitzen, entre d'altres són: educació psicomotriu, expressió i comunicació a través del joc, creació d'hàbits, prescriptura, participació a les festes populars, etc...

Respecte a la qüestió econòmica, som conscients que les taxes actuals no anivellen el dèficit econòmic d'aquest servei. Estem treballant en la seva revisió, però sense perdre de vista la problemàtica social (explicada abans) d'aquelles famílies que tenen dificultats econòmiques. Per aquest motiu ja hi ha establerta reserva de places per a nins necessitats (dues per aula) i exempcions o reduccions de quotes per a famílies necessitades i nombroses.

Per cobrir aquestes places els Serveis Socials realitzen un estudi sociofamiliar que presenta la Comissió de Sanitat i Serveis Socials, la qual en dictamina l'aprovació.

ÀULA BRESSOL

Després d'haver fet un estudi de les aules de preescolar als distints centres de Lluçmajor es va poder

comprovar l'escàs de places per a alumnes de 4 a 5 anys; per tant vàrem considerar que no era imprescindible que l'Escola Municipal la mantingués. Sí, en canvi, es va constatar la necessitat d'obrir l'aula de bressol, seguint les línies marcades per l'avantprojecte de la nova llei d'Educació, ja que el nostre municipi en tenia mancança.

Vull recordar que aquest tema va ser motiu de polèmica amb l'APA i que cada una de les parts defensava postures de difícil consens, per això vàrem creure convenient que es creés una comissió formada per representants de l'APA, educadores, assistents socials, l'equip psicopedagògic i el regidor responsable, amb l'objectiu d'aconseguir un major i millor enteniment en tots els temes relacionats amb l'educació dels nostres fills, evitant repetir situacions com les abans esmentades.

Conscients que el preu de la plaça és prou considerable, s'ha demanat una subvenció a la Conselleria de Sanitat i Seguretat Social per al manteniment i equipament de l'aula, a fi de reduir-ne la quota. Recordau també que les famílies es poden acollir a les reduccions i exempcions de quotes previstes per l'Ajuntament, sempre que aquestes quedin justificades.

Amb aquest escrit hem volgut aclarir quin és l'objectiu i el funcionament d'aquest servei municipal.

Confiam, doncs, que ho haurem aconseguit i que això ajudarà a evitar possibles confusions.

Antoni Crespi, regidor,
amb la Col.laboració de les
Assistents Socials.

CENTRE ÒPTIC EXPOLENT

LENTS DE CONTACTE
CONTROL VISIÓ

M. Paloma Garí
Optica Optometrista
Contactòloga

C/. Berga, 26 - Tel. 26 33 74 S'ARENAL

ESPORTS LLOPART

Espardenyeria

GRAN VARIETAT
D' ESPARDENYES,
PRENDES ESPORTIVES
I ARTICLES DE PESCA

C/. Estrella, 21
Tel. 66 05 78
LLUCMAJOR

S'Arenal

Acte en honor de Fra Juníper Serra

Tomeu Sbert
El mateix migdia en què Roma, el Sant Pare Joan Pau II, canonitzava el Beat mallorquí, Frai Juníper Serra, a S'Arenal tingué lloc un acte encara que senzill altament emotiu i versant sobre la mateixa causa.

L'acte consistí en la col·locació d'uns rams de flors i uns breus parlaments.

Els parlaments estigueren a càrrec del folklorista Antoni Galmés i de l'economista de la nostra Parròquia, Jordi Perelló T.O.R. i els rams de flors es col·locaren devora la plaça que des de fa poc més d'un quart de segle, honora el missioner nascut a Petra, això és la zona residencial de Son Verí, on se li dedicà el principal carrer de la urbanització. Aquell dia hi eren presents el llavors batle de llucmajor Mateu Monserrat Calafat: la presidenta d'«Amics de Frai Juníper Serra» Missis Boowen i la seva secretària Flora Riera i Antoni Galmés.

ASSEMBLEA GENERAL 3ª EDAT

El president de l'Associació de la Tercera Edat de S'Arenal, Gori Dau-reu, ens informa de diverses activitats que tenen lloc dins caminar de la mateixa Associació.

L'Assemblea General de la Federació Balear de la 3ª Edat, que aquest any tindrà lloc a S'Arenal. Concretament els dies 28 i 29 d'aquest mes d'octubre. L'escenari seran les instal·lacions de l'hotel «Badia de Palma», dins S'Arenal de Llucmajor, gràcies a la generositat del seu propietari Damià Sastre Bauçà. L'Assemblea, l'any 86 es féu a Eivissa i l'any passat a Menorca. També s'han celebrat excursions i es prepara un home-natge pels associats que tinguin complert les noccs d'or.

REUNIÓ DEL BATLE MONSERRAT AMB ELS HOTELERS

Dies passats el batle de Llucmajor, Joan Monserrat i Mascaró es reuní a S'Arenal amb els hotelers. Una iniciativa encertada i que resultà molt positiva. Es tractà d'enumerar explícitament projecte i avantprojectes i obres immediates per realitzar a S'Arenal, a

El batle amb els hotelers (Foto Alzamora)

càrrec de l'Ajuntament llucmajorer.

Acompanyaren a Monserrat Mascaró els regidors Tomás Garcias, Manolo Rodríguez, Manolo Valenzuela, Miquel Manresa, Miquel Clar i l'escenari fou el local social del «Tennis Son Verí».

El regidor d'urbanisme explicà, en primer lloc, que les obres projectades i més immediates són:

Carrer Dos de Maig: s'iniciaran el 15 de novembre d'enguany, amb un pressupost inicial de 50 milions de pessetes.

La connexió del clavegueram de Palma, una obra ja acabada i finalitzada.

Una altra cosa important que es digué, a càrrec del batle, fou la possibilitat d'un passeig per primera línia, més o manco devers l'hotel San Diego i fins a «Son Verí Nou», urbanització que també ja ha fet un passeig que arribarà a l'altura del final del carrer Recalde de Cala Blava.

Es va parlar de construir un pont des del Club Nàutic al carrer Roses.

Un altre tema tractat fou el del nou Camp Municipal d'Esports. Miquel Clar manifestà com a responsable de l'àrea d'esports, que a inicis de desembre es podran emprar part de les instal·lacions.

I amb intervencions dels senyors Manresa, Rodríguez per part de l'Ajuntament i alguns hotelers presents, es tancava una reunió molt important, sobretot per les clares explicacions donades.

PROJECTE DEFINITIU

Les tres Administracions que pre-

nen part a la confecció del projecte definitiu per a la peatonització de primera línia, a la part s'Arenal de Palma, pareix ésser a la fi es posaran d'acord. Aquest dies ja es diu que el projecte pot ésser definitiu després de la Jefatura de Costes; Conselleria d'Obres Públiques i Ajuntament de Palma arribin a un acord. Ja en el mes de gener d'enguany, en el Govern Civil, s'entrevistaren el conseller Sáiz, batle Aguiló, delegat del Govern Martín i l'enginyer Le-Senne. Es tirà endavant l'assumpte de la peatonització experimental i el tema funcionà malament tres setmanes, però després la circulació és fluïda. El que succeí és que unes quantes persones, amb interessos creats protestaren i per veure si no faran passar el carrer Mar de Aral, ja que per allà hi tenen propietats.

GALA BENÈFICA

A les instal·lacions de l'«Aquacity» es celebrà una gala benèfica contra el càncer, sota la coordinació de la junta de Llucmajor i S'Arenal que presideix Joana Gamundí de Riera. Actuaren Els Valldemossa, i un altre grup musical i es va servir sopar a voler, per als que no tingueren peresa d' aixecar-se.

Econòmicament fou també un èxit. Es varen vendre 1.127.500 pts. de tickets i ademés amb uns sorteigs s'aconseguien 249.600 ptes. més. Per a subhastes 98.000 ptes. Pagades despeses quedaren 970.600 ptes. La junta local ens recomana que donem en el seu nom, les més expressives gràcies a tots per a la generosa col·laboració.

Arxivers municipals

L'Ajuntament ha contractat dos llicenciats per posar ordre a l'arxiu

Pujant les escales de la Casa de la Vila —és precis anar alerta per no trevalar amb les carpetes que umplen els darrers escalons per arribar al tercer pis—, travessant una sala repleta de papers, carpetes i prestatges, tot molt polsós i descuidat, a l'enfront, asseguts a una taula tapada de

papers, just al costat de la maquinària del rellotge hi hem trobat un jove i una al.lota, són els arxivers municipals.

Meticulosos en el treball, quasi matemàtic, totalment aficats en cos i ànima dins dels caramulls de papers que ja no hi caben, es veu que estan

fent una feina que els agrada i hi posen molta il.lusió. És la primera feina que fan en consonància amb la seva formació. Treballen cinc dies a la setmana de 8 a 14 hores i han suscrit un contracte de quatre mesos amb l'Ajuntament de Lluçmajor. Ambdós de 25 anys, són Na Margalida Martín Rimada, llicenciada en Història Moderna per la Universitat de Barcelona i En Joan Matamalas González, llicenciat en Història General per la Universitat de les Illes Balears.

***

Començam demanant-los si creuen que tendran prou temps per realitzar el treball i que ens expliquin una mica quina és la seva tasca.

—No, degut a la gran quantitat de material existent, consideram que quatre mesos són insuficients per dur a terme l'ordenació definitiva de l'arxiu, que és la nostra tasca. En aquests moments la nostra feina consisteix en classificar tota la documentació seguint un quadre que intenta homogeneïtzar els criteris que han de regir l'ordenació de tots els arxius de Mallorca.

Ens trobam encara en la primera fase que és la d'assignar a totes les unitats documentals el número del conjunt documental al qual pertanyen. Aquesta és la fase de classificació; llavors resta la fase d'ordenació definitiva. Finalment està previst la publicació d'un inventari que recollirà els fons documentals existents a l'Arxiu Municipal de Lluçmajor.

—Quins alicients hi heu trobat?

—De moment pocs, ja que el material que hem treballat fins ara no és gaire «atractiu». Però pensam que més endavant ens toparem amb una documentació que, bé pel seu valor històric o per altres circumstàncies, ens resultarà més atractiu.

—És un arxiu important el de Lluçmajor?

—El que cal deixar ben clar és que tots els arxius són importants i tenen valor històric per igual. Ara bé, si consideram altres aspectes, com el volum de documentació, l'antiguitat de l'arxiu (el document més antic que aquí es conserva és un pergami que data de 1.303) i l'existència de docu-

TALLERS CAÑELLAS - ROTGER

SERVEI
OFICIAL

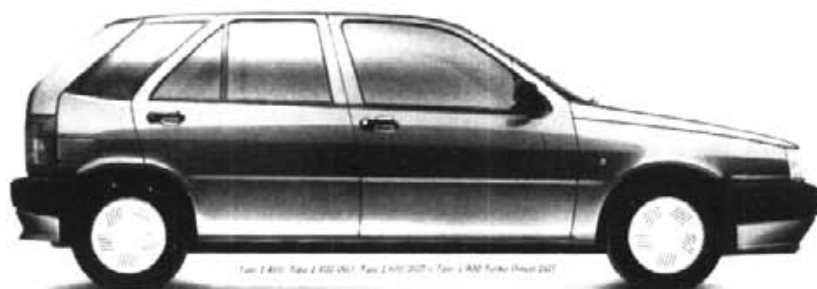
FIAT

*Amb motiu de les Fires de la nostra Ciutat aprofitam l'ocasió per desitjar-vos unes bones festes. Així mateix vos convidam a visitar la nostra exposició de cotxes **FIAT - LANCIA** on podreu veure l'últim model de la tecnologia **FIAT** representat amb el **FIAT TIPO***

FIAT TIPO.

Nacido para marcar su tiempo.

C/. Hispanitat, 19 - Tel. 66 06 47

ments referits a esdeveniments rellevants de la història del poble, llavors sí que podem afirmar que l'arxiu de Lluçmajor és un dels més importants de l'illa.

-Sabeu quina feina hi va fer l'amo En Joan Socies? Què hi trobau?

-Sí, creim que la feina i dedicació de l'amo En Joan Socies és mereix un reconeixement, especialment si se té en compte que treballà durant llarg temps sense cap tipus de remuneració. Per una altra banda, a l'amo En Joan li fallà l'aspecte metodològic (cosa comprensible si tenim en compte que no era especialista en el tema) i, malgrat la seva bona voluntat, la seva labor es va reduir a una «agrupació temàtica» de la documentació en els distints prestatges de les estanteries i a una neteja i afegament de l'arxiu.

Després de l'etapa de l'amo En Joan, l'arxiu ha passat per un període d'abandonament i manca de control sobre les persones que hi tenien accés, arribant a la situació actual en que l'hem trobat, que és penosa.

-Creis que l'arxiu és un reflexe de la història d'un poble?

-Sí, tota activitat humana «reflexa història». Aleshores també un arxiu. Aquests són, potencialment, reflexe de diverses històries, les interpretades pels historiadors.

No hem d'oblidar, però, que la història d'un poble és alguna cosa més que un caramull de papers escrits, és la vivència quotidiana de tots els homes. I, generalment, la documentació recollida a un arxiu reflexa sols una part de la història d'un poble, això sí, una part important.

-Creis que els historiadors, més bé, només passen dades de l'arxiu als llibres sense analitzar els motius de per què s'obrà d'aquella manera ni sobre treure uns beneficis del dit anàlisi?

-Per desgràcia encara queden historiadors que a l'hora d'escriure la història es limiten a transcriure documents, textualment, sense fer-ne cap tipus d'interpretació ni anàlisi.

Cal tenir en compte que són moltes les concepcions de la història i moltes les idees sobre el què ha de ser l'ofici d'historiador.

Malauradament aquesta manera d'obrar d'alguns historiadors demostra el poc rigor científic en què es pot tractar la història. Actualment, els «productes» d'aquests historiadors són considerats qualsevol cosa menys història. En aquest sentit, per exemple, la història de Lluçmajor encara està per fer.

-Sí de vultros dependís, què faríeu per una millor classificació i conservació?

-En primer lloc creim que un arxiu ha de tenir unes condicions mínimes per al seu desenvolupament com:

lloc, material, il·luminació, climatització, mesures de seguretat... que és el que es pretén amb la seva nova ubicació a l'edifici de l'antic «Salon».

Un arxiu és alguna cosa més que un «magatzem de paperum», té vida, i pel seu bon funcionament seria molt convenient que hi hagués una persona responsable que s'encarregàs de la seva conservació i de la classificació de la constant documentació que genera l'Ajuntament.

Caldria establir un cert control sobre les persones i la documentació que entren i surten de l'arxiu.

***

En Joan i Na Margalida tenen les idees ben clares i gran afinitat en l'expressió de les opinions. Els agraïm molt l'atenció que ens han tengut i els desitjam que tinguin un bon fer feina i que els quedi tan bé com ells voldrien.

Guillem Oliver.

flors i
Plantes
Amengual

PLANTES - FLORS
RAMS DE NUÏA
CORONES I RAMS
C/. Born, 17 - Lluçmajor

Cristaleria Lluçmajor

JOAN MOREY

Envidrat d'obres - Miralls - Vidres de Color
Decorats - Vidrieres artístiques

Ronda Migjorn, 105 Tel. 66 14 93 LLUÇMAJOR

Pregó de fires 1988

Pla i muntanya

«Una geologia del terme de Llucmajor»

Cada any Llucmajor inaugura les fires amb la presentació del pregó. Enguany el pregoner ha estat Josep Sacarès i Mulet. La presentació de l'acte constà de dues parts, una feta pel Sr. Juan Cuerda i l'altre constà pel Sr. Guillem Colom, dos grans mestres de la geologia.

Josep Sacarès i Mulet va néixer a Llucmajor l'any 1936. Ben aviat va haver de deixar els estudis i començà a treballar. Quan tenia 10 anys feia feina a Cas Barralet, de fuster, als 13 passà de mosset a Can Parés; un poc més tard a ca mestre Miquel Company i després a Can Miquel Terrassa. Als 20 anys començà a treballar a Palma, es va ficar dins el món empresarial, en el qual continua encara avui.

Com veïem, ens trobam davant una persona totalment autodidacta i diu que es va sentir atret pel món de la geologia a través de «Les impressions que en la meua infantesa em causaren per primera vegada la visió del puig de Ses Bruixes, del Santuari de Gràcia, dels penyasegats del Cap Blanc, o Cala Pi, per anomenar els cims més espectaculars del nostre terme. Al mateix temps que arribaven a les meves orelles, a través de persones majors: contarelles, rondalles, llegendes trobades, que d'una manera o altra feien referència a aquests relleus».

Com es de suposar, necessità donar suport a tot això amb uns coneixements teòrics. Aquests començaren ben prest, daten de quan feia feina a Can Ramon Parés i conegué la revista «Mundo», gràcies a la qual es va subscriure a una col·lecció de llibres (O.L.A.P.) per deu pessetes cada mes. Eren llibres d'història natural, dedicats a zoologia, geologia i botànica. Aquest fou el començament; més tard se sumà a la «societat d'història natural», «on hi havia en Colig, en Cuerda... i ters de la investigació del moment, vaig començar a anar amb ells i a llegir llibres». Els autors que l'han marcat més són: Thoreau, el Walden, Darwin, Sant Francesc d'Asís, Munthe, Sholof, Espinosa, Rusell, M. Antonia Salvà... i de geologia Colom i Cuerda.

El primer treball que va fer sobre aquest tema va ser «El torrent de Son Verí», quan tenia 18 o 19 anys.

Un poc després se celebrà a Mallorca el primer congrés internacional de geologia «L'Inqua», on assistiren geòlegs de tot el món, fins i tot els russos. Amb aquest motiu conegué el catedràtic de geologia de la Universitat Central de Barcelona, el Dr. Soler, qui li proposà anar a estudiar a Barcelona. Ell ja estava ficat dins el món dels negocis i no hi va anar, però continuà fent feina els dissabtes i diumenges. «Sortia amb en Cuerda i estudiàrem tota la costa, de l'Arenal fins a Vallgornera.

Seguint la iniciativa del Sr. Colom, va continuar fent amb ell una sèrie de treballs sobre les muntanyes, de S'Aranjassa a Campos, del puig de Son Alegre fins a Son Mulet.

De totes aquestes sortides cal destacar el descobriment de «l'Aquitanià», un pis de terciari.

Sota Gràcia trobarem els «Slumpins» que són unes reliscades submarines i també notarem la presència de plegaments Sàvics o post-Aquitanià. Aquesta fase representa el començament a la zona mallorquina de les primeres contraccions alpines. És una fase pirenaica tardana. Aquesta fase sàvica de contraccions no era coneguda a Mallorca, d'una manera definida, només intuïda o sospitada, però sense arribar a connectar llocs ni afloraments fossilífers».

Tots aquests treballs varen ser publicats gràcies a una societat d'aficionats i professionals, una de les primeres de l'estat, «Societat d'Història Natural de Balears», que només publicava treballs d'investigació. «Cal tenir en compte que geòlegs de tot el món s'han sentit sempre atrets per les Illes, Hermite, Fallot, Darder... Tot això ha fet que Mallorca sigui la part on els avanços geològics són més importants».

Són moltes les publicacions que J. Sacarès ha fet amb G. Colom i J. Cuerda; per citar-ne alguna, podem dir que amb el primer publicà *El pis aquitanià*. Amb el segon *El pis límit plio-quadernari*, centrat en els penya-segats de Vallgornera. També han fet publicacions tots junts com: *La trobada del pliocè*, a Galdent, Son Lluís, i Son Fullana.

Sabem també que J. Sacarès s'ha dedicat molt a l'agricultura. «En un moment determinat vaig deixar la geologia perquè hi havia de dedicar massa temps, el substituí va ser el camp, on també es poden fer moltes investigacions, les varietats dels ametllers, de les figueres... Hi ha molt per fer. Amb motiu del pregó m'he hagut de tornar posar al dia i he llegit les investigacions geològiques d'aquest darrers anys».

El pregó constà de dotze parts i un epíleg. A la introducció explicà d'on li ve l'afició per la geologia i les llegendes que hi fan referència. Les altres parts segueixen una mateixa estructura, són les etapes i els pisos del secundari, terciari i quadernari. De cada una d'elles, va fer una breu explicació i digué on s'han pogut localitzar.

A l'epíleg va retre homenatge a tots els geòlegs que han investigat el nostre terme, especialment als seus mestres, Colom i Cuerda, dos clàssics ja en geologia. Després donà les gràcies i desitjà bones festes a tothom.

Nosaltres ens afegim a aquest desitg. Bones Fires!

F. Capellà
M. Palou

Les Fires/88 vistes pel batle

-Sr. Batle, com cada any, per aquestes dates, tornam a ser en «Temps de Fires». Ens podríeu dir quines principals innovacions hi ha enguany referent a les d'altres anys?

Procuram no caure en la rutina. Malgrat això, durant aquests 442 anys de Fires, l'evolució ha estat lenta, no sempre hi ha coses noves sinó que solen canviar, evolucionar, millorar i en algunes ocasions, desaparèixer. L'any passat hi va haver una exposició dels anomenats «Verds» davant la Guarderia; enguany, com que notarem que a l'horabaixa hi havia una baixada d'afluència a causa de l'exposició de la MOSTRA a Les Escoles, s'han organitzat alguns espectacles per tal de cridar la gent.

Hi ha actes, com l'exposició de Bestiar, per exemple, que havent estat el plat fort de Fires, està en vies de desaparició. La maquinària està acabant amb la traidició animal, a canvi, cada vegada hi ha més tractors, camions i tot tipus d'aparells agrícoles i industrials, que són exposats.

També hi haurà canvis a l'emplaçament d'algunes casetes de firers. Llevarem els que exposen al tram de carrer de La Caixa on impedeixen el pas i els posarem al carrer de Sa Fira per donar-li més força, i perquè faci honor al nom que porta.

-I referent a actes culturals i esportius?

Hi ha actes culturals i esportius des del 27 de setembre fins al dia del Firó. Són molt i ben variats; n'hi ha d'infants com l'actuació del grup «CUCORBA», concurs infantil de pesca, futbol infantil, taller d'estampació de camisetes, pintura infantil sobre l'asfalt, etc...

Per a la gent major hi haurà diverses actuacions de música clàssica, orquestra de cambra, Els Valldemossa, nit musical al Passeig Jaume III, Carreres de cavalls, bicicletes, torneig de bitlles, tir al plat, futbol...

Cal anomenar també la IV setmana de Gastronomia, Concert d'orgue a l'Església, teatre, concurs de Fumada lenta amb pipa i d'altres actes que ara no record exactament. L'any que ve tendrem la fermança del polígon.

-Heu parlat de fires i de fermançes. Creis que aquestes Fires ens arribarà el Polígon?

La gent creu que una vegada que s'ha decidit on s'ha de construir, s'ha acabat la polèmica, l'interès ha decaigut i no se n'ha parlat més.

No ha decaigut l'interès envers d'aquesta obra. S'han fet gestions a tots els bancs amb sucursals al poble per veure qui ens farà en millors condicions un préstec de cent milions de pessetes per posar en marxa el polígon a més de la compra del terreny.

Volem que no hi hagi especulació amb el solar i creim que ho podrem aconseguir, ja que la zona és molt gran i en cas que s'acabassin els solars a preu de cost en fariem més. Tampoc l'Ajuntament no hi vol fer negoci. Els solars es vendran a preu de cost, a unes 3000 ptes. Quan estirà fet aquest estudi es farà un Pla d'Ordenació Urbanística i quan estigui aprovat es faran els plànols del polígon i acte seguit ja es podran vendre solars. Crec que per les Fires de l'any qui ve ja tendrem aquesta fermança. Actualment s'han demanat 125.000 m2 la qual cosa és bona mostra de l'interès i de la necessitat que hi ha envers a aquesta gran obra.

-L'Ajuntament de Lluçmajor, a més d'industrial i agrícola és eminentment turístic, com veis la crisi

que s'ha començat a notar aquest estiu?

Efectivament, aquesta temporada hi ha hagut més oferta que demanda, i a més de baixar les reserves de places s'ha augmentat molt la capacitat hotelera balear. Per combatre aquesta dificultat hi hauria d'haver una millora d'imatge de la nostra illa en general i de la zona que s'ofereix en particular. Per aconseguir això és necessari la col·laboració de tots els estaments implicats (Govern, Ajuntament, hotelers, bars, sales de festa), i de totes les persones que d'una manera o altra puguin col·laborar per assolir un Arenal més net i menys renouer.

Els hotelers són conscients que s'ha de millorar la imatge de S'Arenal, amb més zones verdes, menys renous i estan dispesos a col·laborar en aquesta tasca.

-Voleu afegir alguna cosa més, Sr. Batle?

Referent a la qüestió més actual, «LES FIRES», voldria recordar a tots els llucmajorers que:

Són moltes les generacions que han passat des de la data en què rebérem del rei el privilegi de fer-ne. Any darrera any hem conservat aquesta celebració que ens duu a gaudir d'uns dies de moviment, novetat, despeses i també felicitat.

Crec que amb el pas dels anys la fira s'ha convertit en l'esdeveniment més important de l'any, on per uns dies tots els llucmajorers ens agermanam amb els altres pobles de Mallorca.

Els esmentats són dos motius més que suficients perquè mantinguem ben alta la nostra fira, participant-hi i rebent amb alegria les gents que ens visitaran.

El programa d'enguany és veritat i extens: cuina, exposicions, ovelles, cans, joguets... i ben segur farà que tothom hi trobi coses que li vinguin de gust.

Així, doncs, us convit a tots a venir a la fira, i faig vots perquè la bona convivència, la festa i l'alegria ens hi tornin a reunir l'any que ve.

I. Barceló

Entrevista a M. Garcias, Regidor de Cultura

Les Fires ja són un fet cultural

En acostar-se el temps de Fires, s'imposa parlar d'activitats culturals. I, per tal motiu, és ineludible entrevistar el president de la Comissió de Cultura de l'Ajuntament, el regidor nacionalista Maties Garcias.

-Quin és el caràcter cultural de les Fires?

-El naixement de les Fires va obeir

a una motivació econòmica i comercial. Però, com a manifestació social de primer ordre, ja són en certa manera un fet cultural. Més que més quan en temps moderns el programa de Fires s'ha intentat completar amb una programació d'actes culturals més o manco destacats.

-Podria concretar l'esperit general d'aquesta programació?

-La meua intenció és que durant les Fires hi hagi una marcada activitat, però que no sigui com una torrentada enmig de temps de sequeres. És a dir, d'actes culturals de tot tipus, n'hi ha d'haver al llarg de tot l'any i de forma constant. Ara bé, hem d'aprofitar l'efervescència social, l'acumulació d'esforços i d'inquietuts i la tradició ja arrelada perquè aquests dies permetin una programació atractiva, variada i de qualitat.

L'ORGANITZACIÓ DE LES FIRES

-Quí hi participa, en l'elaboració del programa?

-L'Ajuntament contacta amb totes les entitats socials, culturals i esportives per recollir-ne les intencions. Dins el propi Consistori hi sol haver unanimitat total i s'estableix una actuació coordinada amb altres Comissions i amb diversos regidors a través de l'àrea de Cultura. Així la Comissió d'Esports i el seu president, Miquel Clar, prepara les activitats que li són pròpies; el president de la Comissió d'Agricultura, Miquel Manresa, organitza les activitats de caça i les exposicions de cans; el regidor Sebastià Artigues s'encarrega del concurs d'ovelles. Per altra part l'organització de la Mostra i de la Fira d'artesans que feim enguany, així com l'exposició de maquinària industrial compta amb la direcció de Joan Caldés. Llavors queda la part estrictament cultural -exposicions, concerts, pregó, etc.- que compta amb la contribució dels regidors Antoni Crespi i Mateu Monserrat. En definitiva, es pretén una labor d'equip tant dins l'Ajuntament com a fora.

ELS ACTES CULTURALS

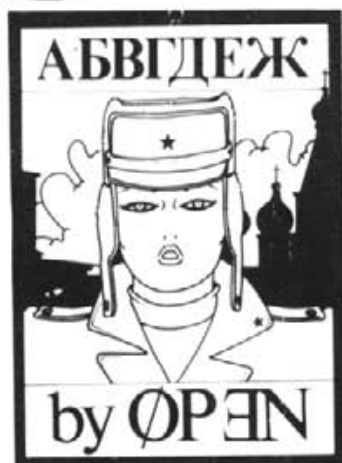
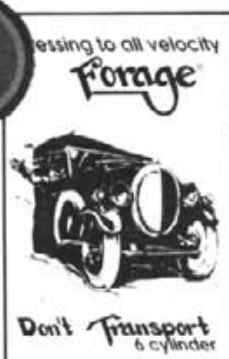
-Quins aspectes destaca per a enguany des del punt de vista cultural?

-Destacaria el programa en conjunt perquè hi ha hagut la intenció d'oferir un repertori extens i variat. Així tenim des d'actuacions infantils fins a

Boutique

Marlu

VOS DESITJA QUE PASSEU UNES BONES FIRES

C/. D' Es Vall, 93 - Tel. 66 05 29 - LLUCMAJOR

música per a tots els gusts, teatre, exposicions, la presentació d'un llibre, la setmana de gastronomia...

-Més en concret, quins són les possibilitats d'entreteniment que hi trobaran els nins i la gent més jove?

-Des d'una sessió de cine fins a un taller d'estampació de camisetes passant per un concurs de pintura sobre l'asfalt. També l'actuació de dos grups teatrals: Cucorba amb un espectacle d'animació de carrer i Hermanos Llonvoy amb «E.L.L.E., l'enginy volador». Hi col·laboren el Club d'Esplai i l'Obra Cultural. A més les distintes actuacions s'han descentralitzat i es fan a distintes places: Sant Bonaventura, Passeig Jaume III i Placeta dels Pins.

MUSICA CLASSICA, CANÇÓ I POP-ROCK

-I respecte a la música?

-Tenim tres blocs d'actuacions musicals. Per una part la música clàssica, representada pel concert d'orgue que interpretarà Arnau Reinés a la Parròquia dia 9 i pel concert de música barroca de l'orquestra de cambra i el cor Estudium a celebrar el dia 12 en el convent dels franciscans. En aquest mateix lloc, l'endemà, la Banda de Música oferirà una antologia de sarsueles. Per un altre costat haurem tengut més prest un recital de música pop i rock amb Guia del Ocio i Ocul-tos en el Passeig Jaume III. Finalment, la cançó i la música popular estaran representades pels Valldemos-sa, pels Sonadors de Llucmajor i per Jaume Sureda, aquest darrer en un recital en el recinte de la Mostra llucmajorera el dia de la Darrera Fira.

REPRESENTACIONS TEATRALS

-Quines actuacions teatrals estan previstes?

-Han d'actuar La Iguana amb «Ca-sament per força» de Molière i el grup local de la tercera edat, que ha de reposar «Es calçons de mestre Lluc». La primera d'aquestes actuacions forma part del circuit teatral en el qual participen la Conselleria de Cultura i els Ajuntaments.

-Abans ha fet referència a la presentació d'un llibre. Ens en pot

donar més detalls?

-Ben mirat són dues les publicacions que presentam. Per una part, com ja és costum, hi ha hagut l'edició del pregó de l'any passat, «Llucmajor dins l'entorn meteorològic de la mediterrània occidental» del Dr. Climent Ramis. A més, però, farem la presentació del llibre «Cançons Populars Mallorquines» del Sr. Sebastià Cardell. Es tracta d'un aplec de cançons tradicionals recollides per l'autor al llarg de la seva vida i dins la seva família o entre la gent del poble.

CERTAMEN ARTISTIC I EXPOSICIÓ GEOLOGICA

-Enguany també hi haurà el certamen d'Activitats Artístiques...

-Efectivament. I els premis s'atorgaran a les obres guanyadores en les modalitats de pintura, aquarel·la i dibuix. Les obres presentades als premis -o una selecció- seran exposades durant la Darrera Fira. Aquesta és l'exposició oficial que organitza l'Ajuntament de Llucmajor. Però també n'hi haurà moltes de caràcter particular.

-També tenim entès que hi haurà una exposició de geologia.

-El pregó pronunciat per Josep Sarcàres tindrà un complement amb l'exposició que el mateix autor i altres il·lustres col·laboradors -Guillem Colom, Joan Cuerda, Lluís Pomarhan preparat sobre la mateixa temàtica. Aquesta exposició contendrà talls geològics, fotografies, fòssils, publicacions i altre material que permeti mostrar d'una forma didàctica els secrets dels subsòl llucmajorer.

I. Barceló

OPTICA MONSERRAT

(Òptic Diplommat)

TALLER PROPI

Plaça Espanya, 4 - Tel. 66 05 10

Novetats MONSERRAT

Confecció, gènere de punt,
perfumeria, llenceria

Plaça Espanya, 4 - Tel. 66 05 10

MÉS DE 532 TENDES ESPECIALITZADES

expert

Ahora!!
Las novedades más
importantes de Sonimag...
para escoger
desde su hogar

I MOLT PROP DE VOSTÈ

ELECTRICA

Calafat

C/. Sa Fira, 3 - Tel. 661901

LLUCMAJOR

PER TOT EL MÓN, VENEM EXPERIÈNCIA

Distribució de les exposicions i de la fira

Enguany la Fira Llucmajora té de nou la redistribució dels firers per carrers que fa uns anys havien quedat al marge com a lloc de fira. Aquesta iniciativa es va gestar a una reunió que tengueren a l'Ajuntament els Regidors encarregats de les fires i els botiguers de Llucmajor. Per tal d'evitar els embossos de cada any i per retornar protagonisme a carrers que tradicionalment havien estat ferials, enguany també hi haurà firers al carrer de Sa Font i al Carrer de Sa Fira.

1.- Premi d'Activitats Artístiques «Ciutat de Llucmajor». C/ Fira, 4 -Cas Coix-

2.- «Geologia de Llucmajor». Cuerda, Colom, Sacares. Pl. Espanya, 18 -Edifici Colon-

3.- Bernat Monserrat, olis. C/ Bisbe Taixaquet, 50

4.- Martí Monserrat, olis i dibuixos. Ca na Verda. C/ Fira

5.- Maria A. Noguer, olis i dibuixos. Sa Fira, 1

6.- Tomàs Quintana, olis. «La Caixa». Pl. Espanya

7.- Jesús Montejo, olis; Catalina Oliver, olis; Ramón i Rosa, ceràmiques. «Sa Nostra». C/ Constitució.

8.- J.M. Mesquida, olis. Mare Nostrum. Pl. Espanya

9.- F. Maza, olis. C/ Font, 9

10.- A. Taberner, B. Mateu, olis C/ Bisbe Taixaquet, 50

11.- J. Manresa, olis; Puigserver Lara, olis; Jean-Anne, ceràmiques. Rectoria.

12.- Cati Aguiló, olis i dibuixos. C/ Bisbe Taixaquet, 73. C/ n Company

13.- A. Gordiola Borobia, olis. C/ B. Taixaquet, 98

14.- Obres premiades en el certàmen de pintura de l'Agrupació Socialista de

Llucmajor. «La Nueva vida». C/ Sant Joan.

15.- M. Sprugt, creacions de fusta. C/ Fira, 16

16.- L'exposició i venda per a les obres de la Parròquia a Can Gaspar, Pl. Espanya.

17.- Exposició i venda de «els artesans de Mallorca»

en el Carrer Bisbe Taixaquet.

18.- IX Mostra Llucmajorera, Col·legi Públic.

19.- Concurs de cans de totes les races. Plaça Rufino Carpena.

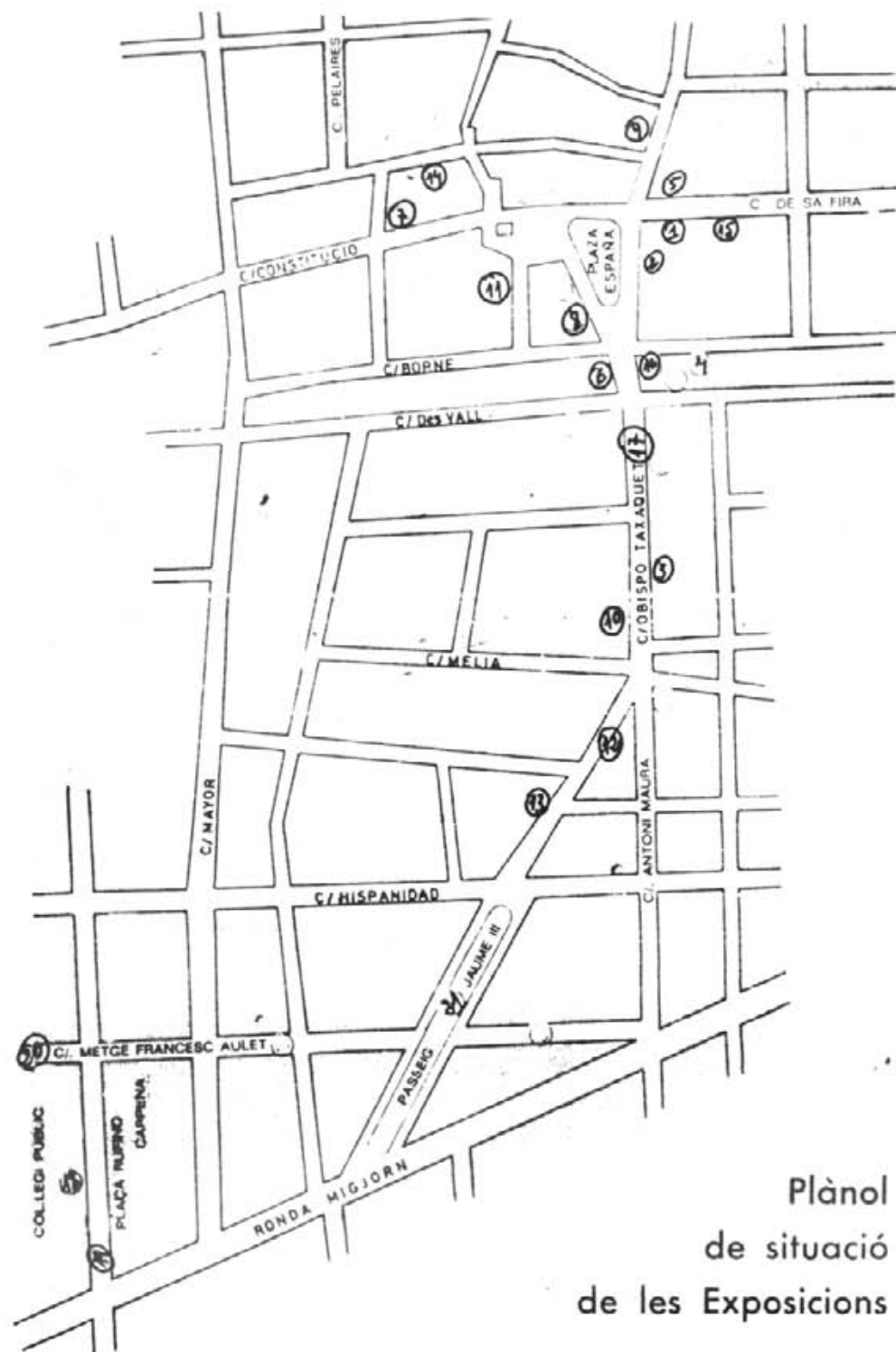
20.- Concurs de bestiar ovi, C/ Metge Aulet

21.- Exposició de maqui-

nària agrícola, industrial i domèstica en el Passeig Jaume III.

Llocs de venda dels «marxandos»: Plaça Espanya,

Lloc Sagrat, Carrer de la Fira, Carrer de la Font.

Plànol
de situació
de les Exposicions

PEUGEOT
TALBOT

TALLERS MARINA

**NOU SERVEI AL CLIENT:
EXPOSICIÓ I VENDA
RONDA MIGJORN, 80**

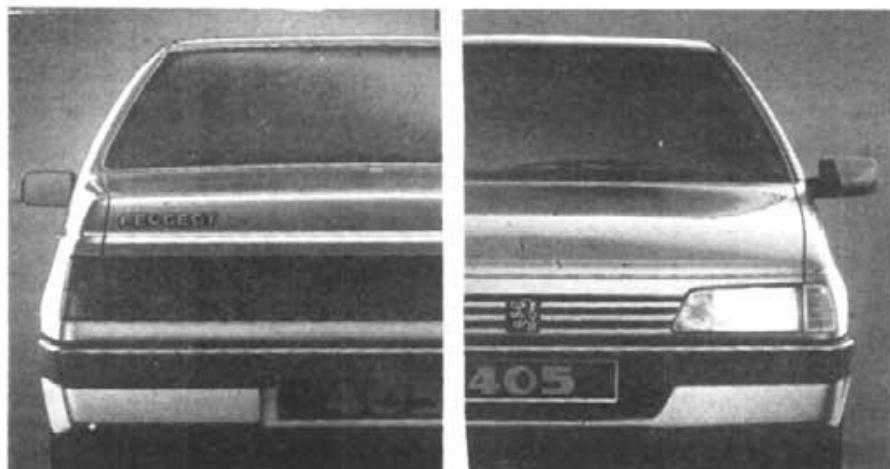
**AGENT
OFICIAL**

**I TAMBÉ, COM SEMPRE
AL PASSEIG JAUME III
EL DIA DE LA DARRERA FIRA**

**JOAN RAMON
CLAR**

EXPRESSIÓ D'INTEL·LIGÈNCIA

**4 Models des de
1.750.000 ptes.**

Preu F.F. + I.V.A + transport

Tallers MARINA

Joan Ramon

PEUGEOT - TALBOT

Agent Oficial

**C/. Marina, 104 - Tel. 66 05 21
LLUCMAJOR**

Raimon i Rosa exposen ceràmiques i tovalloles

Na Rosa i en Raimon són dos artistes ja coneguts a la nostra ciutat perquè han fet, en temps de Fires, dues exposicions de ceràmica que han tingut gran acceptació. La confecció artesanal dels seus plats i gerres amb formes i dibuixos tradicionals, mostren un bon coneixement sobre la ceràmica dels Països Catalans en concret, i de la Mediterrània, en general.

Les tècniques que apliquen per a la consecució d'aquestes obres artesanals disten molt de ser les darrerres, podríem dir que són les primeres, les més antigues; hi ha colors que només es poden aconseguir dins d'un forn de llenya i no dins els sofisticats forns de gas o elèctrics.

Per aconseguir alguns tons marrons, dominants i característics en l'obra d'aquesta parella, no tan sols cal una determinada temperatura, sinó que també és necessari que dins del forn hi hagi una atmosfera que només es pot assolir amb l'ús d'allò que tradicionalment s'emprava: la llenya.

La capacitat creadora de Raimon i Rosa, i també d'autosuficiència, és tanta que fins i tot s'han construït els seus propis forns (de llenya i de gas).

Els llucmajorers podran observar, a través de les obres exposades a les Fires/88, que han introduït nous colors i que han aconseguit uns blaus intensos que, mesclats amb els tradicionals marrons, són d'una gran bellesa. També vénen experimentant una sèrie de colors metàl·lics platejats i daurats que són força interessants. La novetat d'enguany és que també

es dediquen a fer, al seu propi teler, tovalloles de lli i n'exposaren una mostra. Aquestes tovalloles són com les que antigament es teixien als talsos manuals i que actualment s'empren com a elements decoratius ja que el seu cost, qualitat i bellesa no aconsellen emprar-les per l'ús tradicional.

I. Barceló

**GAVINETERIA
ORDINAS
FABRICACIÓ PRÒPIA
FERRETERIA**

Carrer d'Es Vall, 128 - Tel. 66 05 80
LLUCMAJOR

La Palmera

DETERGENTS I DEPURACIONS D'AIGUA

Historiador Terrasa, 37

Teléfono 66 04 69

LLUCHMAYOR - Mallorca

D. Joan J. Maestre ens parla de la «Federació d'Associacions»

S'ha constituït «La Federació de Asociaciones de vecinos I Comunidad de propietarios del término municipal de Lluçmajor», i el Sr. Joan J. Maestre n'és el President.

Amb ànims d'informar sobre aquesta Federació ens hem posat amb comunicació amb ell.

-Quins han estat els motius que vos han decidit a promoure aquesta Federació?

-La comunitat de propietaris de Badia Gran, de la qual som el president, va aconseguir una sèrie d'objectius, ajudes i millores per a aquesta zona, i creim que podria ser vàlid per a altres associacions. Per això la Junta Directiva es va decidir a crear, si les altres associacions hi venien a bé, una Federació on totes les agrupacions poguessin participar de les experiències dels altres, amb les qüestions i problemes comuns, fer causa comú.

-Com definiríeu aquesta Federació i quins són els seus fins?

-La Federació no persegueix fins especulatiu ni lucratiu, és apolítica i independent i té com a finalitats bàsiques la representació i defensa dels interessos de les A.A.V.V. i Comunitats associades.

-Quines són les A.A.V.V. que actualment pertanyen a aquesta associació?

-Actualment hi pertanyen les A.A.V.V. i Comunitats de S'Espigolera (Lluçmajor), Son Bieló (S'Estantol), Les Palmeres, Badia Blava, Badia Gran i Cala Pi. La A.A.V.V. de Son Reinés no va ser convidada a la reunió que celebrarem per formar la Federació perquè no teníem notícies sobre la seva existència, la de Cala Blava i Son Verí de les quals en són presidents els Srs. Moratinos Sabater i Damià Sastre, encara que foren convidats no assistiren a la reunió. La A.A.V.V. de «El Dorado» i Son Sunyer també s'hi volen integrar com manifestaren els seus representants i això es durà a terme quan, com és preceptiu, les assemblees ratifiquin l'adopció a la Federació, com ho han fet totes les que actualment en formen part.

-Quins són els membres que dirigiran la Federació?

-La Junta Directiva de la Federació neix de la Junta General i en formen part tots els membres de les juntes directives de les AAVV integrades. D'aquesta assemblea surt el president, vicepresident, tesorero, per votació, i els presidents de les AAVV i Comunitats són vocals de la Federació com a representants de la seva associació.

-Quin és el sistema de finançació?

-La Gestora va parlar d'on podrien sortir els fons necessaris per a finançar les activitats i gestions que pogués dur a terme la Federació.

Es va acordar que en principi cada AAVV federada aportàs la quantitat de

cinc mil pessetes per fer front a les despeses. Si, en anys propers, la Federació necessitàs assessorament jurídic o incrementàs les tasques i no fos suficient aquesta quantitat, s'haurien de posar d'acord per tal de solventar les despeses de la Federació.

Voldria afegir també que hem tengut cridades d'altres associacions com és la de La Tercera Edat de S'Arenal, però no està contemplat als Estatuts que entitats d'aquest tipus hi tinguin cabuda; això no vol dir que nosaltres no estiguem disposats a fer qualsevol gestió perquè les inquietuts d'aquestes persones puguin tenir respostes dins de la Federació i ajudar a resoldre problemes propis.

I. Barceló

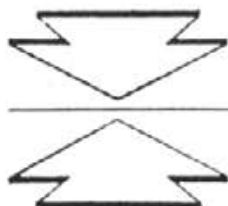
CLINICA DENTAL

Dr. Ll. Galmés Ferrer

HORARI:

Dilluns, dimecres i divendres (9 a 14 h)
Divendres horabaixa (16,30 a 20 h.)

Carrer Major, 77 - Tel. 66 20 17 - LLUCMAJOR

**CENTRE
DE
RECONeixEMENT
MEDIC - PSICOLOGIC**

ANTONI ISERN OLIVER

LLUCMAJOR

Carrer Antoni Garcias, 1-a (damunt Ca's Notari)

**certificats
mèdics per a
permís de conduir i
llicència d'armes**

HORARI:
Dilluns i Dijous de 16,30 a 21 h.

almacenes femenías s.a.

materiales de construcción

LLUCMAJOR: Magatzem i exposició
Ronda de Migjorn, s/n - Tel. 66 07 01

S'ARENÀL: Oficines, magatzem i exposició
C/. Historiador Diego Zaforteza, 3
Tels. 49 16 11 - 26 00 87

PALMA: Magatzem
C/. Aragó, 139
Tels. 27 23 56 - 27 23 64

Magatzem i exposició
Pol. Son Castelló (La Victoria)
Gran Vía Asima, 1
Tels. 20 47 02 - 20 47 62

A una iniciativa exemplar

Per sort les coses se poden veure des de diferents punts de vista, però, per desgràcia, en mostrar-ne un mostres l'altre.

El cas que ara m'afecta pateix

aquest problema. D'una banda té un caire personal, degut al qual i a la seva intrínseca falta d'afany de protagonisme, no havia gosat dir res fins ara; però de l'altra, té un caire socio-cultural tan inusual dins es poble que m'ha desequilibrat la balança. És, doncs, des d'aquesta perspectiva que vull agrair públicament l'oportunitat que PREFAMA S.A. / FUNDACIÓ PREFAMA m'ha ofert a través de l'organització IAESTRE: una experiència de treball a l'estranger dins del camp dels meus estudis, com un pas més cap a una formació més completa, que d'altra manera resulta difícil d'a-

conseguir dins del nostre sistema educatiu actual. I sense oblidar el no menys enriquidor contacte amb tota una cultura diferent i la convivència amb el centenar llarg de becaris d'arreu del món que hem coincidit aquests mesos d'estiu a la ciutat de Tampere (Finlàndia).

Ara, quasi a punt d'acabar ja l'estada, puc valorar-la ben positivament. I és això que em justifica a l'hora d'encoratjar PREFAMA i desitjar-li continuïtat i ampliació d'aquest tipus d'idees i projectes.

I tant de bo que aquest missatge arribi a quantes més empreses millor; públiques o privades, petites o grosses (les beques IAESTE les concedeixen des d'universitats a ajuntaments i des de les empreses més grans fins a professionals liberals -arquitectes, metges,...). Però no voldria restringir l'espectre només a IAESTE. Ja he quedat bocabadat (amb molt de gust!) unes quantes vegades en descobrir que hi ha simbiosi empresa-estudiant on aquest té altres papers que ser l'element explotat o mà d'obra barata. Així, per exemple, a Anglaterra hi ha «sponsors»: és típic que els anglesos descansin dels estudis l'any abans d'entrar a la Universitat -les quals ho prefereixen perquè hi arribin més frescos i animats-; molts solen anar a treballar o fer alguna acció social a antigues colònies, moment en què intervé generosament l'«sponsor» subvencionant-l'operació.

Un altre cas. Aquí a Finlàndia: tots els estudiants de carreres tècniques troben (si volen) una feina d'estiu directament relacionada amb els seus estudis; moltes vegades ja a l'empresa on voldrien treballar en llicenciar-se.

Què en treu cadascú, d'aquestes simbiosis? Senzillament, uns aprenen (se formen) i estalvien pel curs següent; els altres poden substituir treballadors de vacances sense frenar el ritme de l'empresa o senzillament incrementar temporalment el personal perquè un procés ho requereix; o bé obrir una nova línia d'actuació; o per sortir al pas a problemes eventuals que no encaixen amb el personal disponible de l'empresa, etc. Però, sobretot, coses que, perquè no donen un benefici tan directe, moltes vegades se passen per alt: publicitat, bona imatge d'empresa i el benefici que dona viure a un país més culte. Aquest darrer punt no és Filosofia ni Retòrica: no passa res si aquest futur treballador acaba a una altra empresa; el benefi-

grafimut

**OFFSET - TIPOGRAFIA -
PAPERERIA**

Bisbe Taixaquet, 60 - Telèfon 66 00 69

LLUCMAJOR

capritx

moda íntima

C./ DE SA FONT, 17 - LLUCMAJOR
TEL. 66 22 40

ci que ens dona el Saber d'un altre és comparable al que qualsevol llucmajorer/-a treu de la carretera de Ciutat encara que ell/-a no hi passi mai.

Per això que, com més empreses s'animin amb iniciatives com la de PREFAMA, més beneficiat en sortirà el poble; i en conseqüència, les mateixes empreses. (Aplicar noves idees pot ser arriscat, però no aplicar-ne pot ser -de cada dia és pitjor).

Reiter el meu agraïment a PREFAMA i els meus millors desitjos de futur i prosperitat.

Pau Garcias i Salvà
Tampere, 25 d'agost de 1988

He estat una becària amb sort

Màdia Santos Borges

«L'essència de la ciutat no és l'estructura dels seus carrers i places, sinó la comunitat dels homes que en ella viuen i conviuen».

Gabriel Alomar

«Memorias de un urbanista»

La meua experiència de dos mesos de pràctiques a PREFAMA forma part de les iniciatives culturals promogudes per aquesta empresa, fet que m'ha cridat molt l'atenció. Les pràctiques tècniques d'arquitectura generalment es fan a despatxos d'arquitectes ja que la feina tècnica del dibuix resulta més fàcil d'ésser realitzada sense que exigisqui una vivència cultural més profunda.

En el moment, però, que tens l'oportunitat de tenir una experiència d'intercanvi a nivell internacional, resultarà aquesta més rica en la mesura que, endemés de realitzar la tasca pròpia del teu treball tècnic,

aconsegueixes atrevir els límits propis d'un turista o d'un treballador de temporada. Així m'ha passat a mi durant les meves pràctiques a Mallorca. Vull dir amb això que un coneixement comple d'un treball sols és consolidat intrínsecament quan estàs en condicions de penetrar dins la nova societat i, fins a un cert punt, estàs en condicions de reaccionar com una persona d'aquella comunitat.

Per això, tenint en compte les condicions en que es varen desenvolupar les meves pràctiques i el contacte que me va ésser facilitat en diverses àrees, puc considerar-me una becària amb sort. He estat acompanyada per una empresa de l'estil de PREFAMA que té una gran capacitat de posar en marxa iniciatives infreqüents a altres empreses, tant d'àmbit regional, nacional o internacional.

Com a estudiant d'arquitectura arribada d'una realitat social, política, econòmica i cultural totalment diferent de la que he trobat aquí, he rebut moltes d'informacions noves sobre un ambient que té una configuració, una història i un context molt diferents del meu país. I això no és simple ni fàcil d'assimilar. Jo hagués pogut anar-me'n de Palma amb una idea bastant completa de la seva estructura físico-espacial: donada la meua condició d'estudiant d'arquitectura estic inclinada a l'observació urbana, basant-me en estudis realitzats i en el meu propi estudi i reflexió, comparant i analitzant espais i cultures diferents entre sí, tot aprofitant que el meu país, Brasil, no fou colonitzat per espanyols, com la majoria de països sud-americans.

Ara bé, com diuen les paraules de l'important urbanista i arquitecte amb les que he començat aquest comentari, he procurat ultrapassar

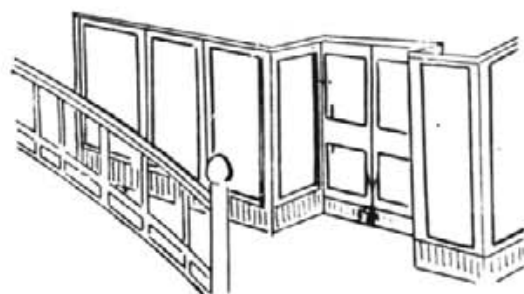

l'espai físic que he trobat aquí i m'he acostat a la cultura de Mallorca, en general, i he deixat que aquesta cultura m'absorbís, en la mesura de les meves possibilitats. El fet d'haver llegit obres d'Alomar com haver rebut informacions sobre altres arquitectes i urbanistes locals -de la seva obra i del seu context- és una bona mostra del caràcter de les meves pràctiques, ben lluny de la perspectiva exclusivament tècnica.

Mallorca quedarà en la meua memòria no sols com una illa turística meravellosa sinó com molt més: un tros de terra que supera les seves fronteres geogràfiques, on les riqueses històriques, culturals i artístiques són complementades per les riqueses físiques i vice-versa. Crec que aquesta comunitat té arrels profundes i malgrat visqui a un lloc que reb milions de visitants de diversos països guarda amb dignitat la seva identitat.

Per a PREFAMA, la meua simpatia i reconeixement. Esper que les seves iniciatives culturals i la seva FUNDACIÓ cresquin cada vegada més i facin honor a les riqueses de Mallorca.

Sincerament,
Màdia Santos Borges

**FERROS ARTÍSTICS
I FORJATS
ESPECIALITAT EN
TREBALLS D'ALUMINI**

CERRAJERIA

Jaime Maimó

Villa de Madrid, 4
Avd. Carles V, s/n - Tel. 66 06 82

LLUCMAJOR
(MALLORCA)

SA FONT

C/. Font, 5 - Tel. 66 14 17 - LLUCMAJOR

- * JOIERIA
- * RELLOTGERIA
- * OBJECTES REGAL
- * REPARACIONS

COMPRAU ARA EL
FORD FESTA, ESCORT XR3,
RS TURBO O ORION
tan sols amb un 3'9% d'interès

DISEÑO Y CALIDAD

Ven y comprébatlo en tu Concesionario Ford

MIQUEL MAS

Servei Oficial

Carrer Ciutat s/n - Tel. 66 01 25 - LLUCMAJOR

XERRADES DE CAFÈ

D'aquí i d'allà

Has vist com ha quedat es «Salon»?
-Per dins, encara no hi he estat, però per lo que es veu per defora, pareix que han fet una obra ben feta.

-Diuen que hi posaran noves oficines municipals, sa Banda de Música i s'arxiu municipal.

-Ja es hora, perquè ets oficinistes estan massa estrets a sa casa de la vila, sa Banda de Música tampoc tenia un lloc digne i s'arxiu, diuen que estava molt abandonat.

-Es públic també estarà millor si té més comoditat per pagar ets impostos municipals.

-No, si facilitats per pagar, sempre procuraran donar-les.

-En totes aquestes reformes, encara no es parla de lo que faran des solar de Can Mataró, si jardí, mercat o aparcaments de cotxos.

-Pareix que ses nostres autoritats tenen coses més importants que fer.

-Diuen que es dia que faran es nou quarter de sa Guàrdia Civil, es lloc on està ara el reformaran o restauraran per fer es museu Llucmajorer.

-D'aquest nou quarter de sa Guàrdia Civil fa molt de temps que en parlen i no el fan mai.

-Sa Guàrdia Civil ha estat un «cuerpo» molt sacrificat, perquè aquests doblers per construir un nou quarter no arriben de Madrid.

-Per lo que pareix que hi ha pessetes és per ses obres esportives.

Tan a Llucmajor com a S'Arenal, es gasten molts de milions per ses instal·lacions esportives.

-Sí, en es Camp Municipal de Llucmajor, tot ho han girat, es camp de futbol, es de tennis, basquet, nova il·luminació, tot...

-I a S'Arenal, en fan un de nou.

-El necessitaven, perquè tenen un equip de més categoria que el de Llucmajor, i, es Camp d'En Roses no està a s'altura de ses circumstàncies.

-A Llucmajor, ara, amb so futbol, no acabam de treure es cap.

-No es peus per jugar bé, tant amb jugadors de ses prederes com de fora.

-Es una llàstima, perquè encara hi ha molta d'afició a Llucmajor.

-Sí, però no solament per empatar o perdre...

-I ses Fires, com se presenten?

-Més o manco com sempre. Amb molts d'actes culturals, exposicions i cada dia més gent.

-Diuen que enguany hi haurà més de 30 exposicions de pintura...

-No seran tantes...! Més valdria més poques i de més qualitat.

-Això és molt mal d'aturar, perquè si fins i tot es ciutadans tenen llibertat per embrutar es ròtuls per posar ses seves correccions en català o castellà, ja em diràs si els aficionats novells no podran exposar ses seves obres.

-Es ver, aquests pintors aficionats estan, per altre part, d'enhorabona, perquè fins i tot hi ha dos concursos per poder dur ses seves creacions.

-Hi ha es premis grossos?

-Es de S'Ajuntament sí, perquè es primer és de tres-centes mil pessetes.

-I s'altre?

-S'altre és des socialistes i només dona una placa i encara es queden es quadre per a ells.

-Idò això...! Això sí que és un concurs per novells...!

Un que escoltava

FRUTALES

LLUCMAJOR

VENDA DE:

FRUITERS (Pistatxos, Cireres, Figueres, etc)

CITRICS (Tarongers, Llimoneres, Pomelos)

ORNAMENTALS (Plantes de jardineria)

Cra. Llucmajor - Porreres (a 800 metres)

TALLER MECÀNIC

J. TOMÀS

REPARACIÓ D'AUTOMÒBILS

C. Antoni Maura, 50

Tel. 66 14 72

LLUCMAJOR

Entitats de Lluçmajor

El Club de Radioaficionats

Hi ha persones que tenen un impuls especial per a la investigació de noves formes de comunicació entre la gent de tot el món. Són entusiastes i ens contagien la seva eufòria quan ens parlen dels seus descobriments i de les seves amistats esteses arreu del món a través de la tècnica de les comunicacions. Són persones que viuen i experimenten la meravellosa aventura de les ones de

El 3 de novembre de 1981 es va fundar el Radioclub o Club de radioaficionats, el qual com a secció territorial comarcal cobreix els pobles del pla: Lluçmajor, Campos, Algaida, Randa, Montuiri, Ses Salines, S'Arenal i les urbanitzacions.

Paral·lelament coexisteix al mateix local, situat a plaça, la Delegació comarcal d'URE -Unió de radioaficionats espanyols-. Per poder pertànyer a URE s'han d'haver passat uns exàmens, llavors són socis legalitzats i obtenen una assegurança d'antenes, reben revistes internacionals i obtenen correspondència mitjançant unes targetes. Quan tenen un contacte amb un país llunyà s'intercanvien unes targetes i URE de Madrid es fa càrrec de la seva distribució.

L'ORGANITZACIÓ DEL CLUB

Tots coincideixen quan

Local Social del Club

diuen que el pioner d'aquesta aglutinació dels radioaficionats fou Joan Antich (q.e.d.), el qui havia estat soci fundador d'URE a Madrid abans de la guerra i el gran mestre que els ensenyà els seus coneixements i gran experiència.

El cas és que es va trobar amb 15 o 16 entusiastes i va ser el moment de crear el club. Ell va ser el primer president del Radioclub i d'URE, juntament amb el secretari, Joan Salvà Caldés i el tresorer Francesc Mut.

El 1984 Magí Clar fou president del Radioclub, Francesc Mut el secretari i Jaume Salvà el tresorer.

Actualment el president d'URE és Joan Salvà Caldés i el del Radioclub Pau Marquès, juntament amb el secretari Sebastià Nicolau i el tresorer Guillem Barceló.

La finalitat del club és la radioafició amb tots els seus aspectes: el de fer ràdio, el de la investigació de muntar i desmuntar aparells i fer experiments amb aparells vells.

La col·lecció d'en Pau Marquès és de les més importants de l'Estat Espanyol. Ha fet funcionar més de 200 aparells de ràdio, 40 gramòfons i 2 fonògrafs, tots ells aconseguits de per tot el món.

Es pot dir que tots els socis experimenten a casa seva, amb els seus aparells, però el Radioclub és el lloc indispensable perquè tots els dimarts es trobin per parlar de les seves experiències, per compartir la biblioteca, ben surtida de

n'Hertz.

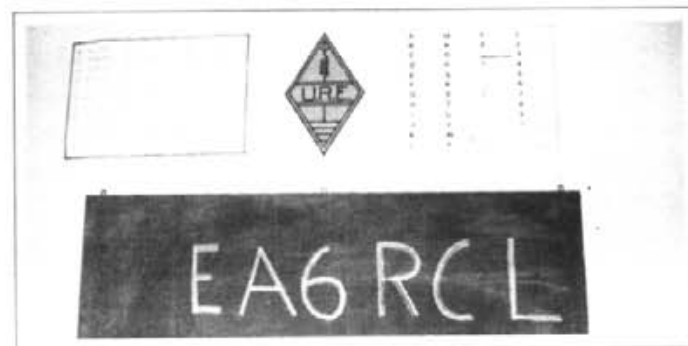
A Lluçmajor existeix també un grup -no gaire nombrós- que des de sempre han sentit aquest impuls i que un bon dia varen decidir crear un club per poder tenir un lloc de reunió on intercanviar experiències i compartir la biblioteca de revistes tècniques de tot el món.

El president Pau Marquès amb la ràdio que transmetia el missatge de Hitler

Sala d'emissores i comunicats

Quadres del codi dels radioaficionats i les sigles del Radio Club Lluçmajor

revistes tècniques de tot el món o per fer funcionar els aparells col·lectius.

Quan el Radioclub es va fundar comptava amb 17 socis, ara en té 21, però també n'hi ha que són

d'URE i no del Radioclub.

Per poder funcionar tenen uns fragments d'ones, de megacicles expressament per a ells, són uns punts determinats fins on

poden sortir.

Per poder sortir han d'obtenir un títol, han de realitzar uns exàmens classificats en tres categories A,B,C. A les tres s'exigeixen proves de telegrafia i a la categoria superior s'exigeix morse. Hi ha tres convocatòries anuals a l'Administració perifèrica de l'Estat i els exàmens s'envien -gravats- a Madrid.

Segons la normativa antiga els radioaficionats estan subjectes a una legislació: no poden tractar temes comercials, ni polítics, ni religiosos.

Tots tenen unes sigles per poder funcionar. A l'Estat Espanyol totes comencen amb E, la segona lletra és la corresponent a la categoria del radioaficionat -A,B,C-, la tercera és el número corresponent a cada districte -a Balears és el nº 6- i després cada província dóna tres lletres més, seguint un ordre establert.

És obligatori donar aquests indicatius al començament i final d'un comunicat, sinó el comunicat és il·legal.

LES COMUNICACIONS AMB EL MÓN

La ràdio va nèixer dels radioaficionats, quan amb aquelles làmperes feien el comunicats amb telegrafia.

La telegrafia, amb menys potència té més aproximació. D'un receptor de piles senzill es pot fer un transmissor amb telegrafia que doni la volta al món i amb fonia també se va aconseguir.

Actualment els radioaficionats corrents, amb freqüències adequades es podem comunicar amb tot el món, mitjançant el codi Q -totes les paraules comencen amb Q- i s'entenen encara més amb telegrafia.

Conten els llumajors que comencen parlant amb gent de Mallorca, i després amb una altra freqüència i una altra antena es van

Inauguració oficial del Radioclub amb el president de la C.A., Gabriel Cañellas (1982)

aproximant a la península, Itàlia fins a Rússia, EE.UU., Japó... Diuen que amb una instal·lació de 40.000 ptes. poden parlar amb tot el món.

Quan realitzen un contacte amb gent d'un país llunyà s'intercanvien una tarja USL del codi Q, on hi posen el seu indicatiu, allà on es troba la seva estació, el nom i dades tècniques amb codi sobre el contacte.

LIMITACIONS A L'ESPAI

La gran millora de la ràdio es va fer dins els laboratoris dels radioaficionats, sobretot nordamericans, però després els assimilava la part comercial.

Els radioaficionats abans disposaven de tot l'espai de freqüències, fins que es va ocupar per les emissores comercials i després la TV. Cada vegada l'espai és més restringit, és la seva lluita constant. La YARU és l'Associació de tots els països units i és la que defensa els interessos quan es reparteixen les ones de l'espai davant els organismes internacionals.

El problema és que cada vegada van a unes ones més curtes i necessiten ionització de l'atmosfera. Un radioaficionat va descobrir que quan hi ha pluges de

una distància 1000 vegades superior a allò més normal; amb l'avantatge que aquestes pluges es poden pronosticar, perquè estan a tots els manuals d'astronomia.

I els nostres radioaficionats a més d'experimentar la fascinació d'aquests contactes tenen la satisfacció de sentir-se útils a la humanitat. Tots ells duen una emissora en el cotxe i en més d'una ocasió han estat molt eficients, quan s'han trobat amb un incendi o amb un accident. Es pot dir que algunes persones deuen la vida a un radioaficionat.

Tots els joves interessats poden assistir i participar els dimarts al local del club, perquè allà els radioaficionats els orientaran i explicaran tot allò que saben.

Coloma Julià

La biblioteca de l'Associació

El president de l'URE prepara un alumne que s'ha d'examinar

L'oratori panteó de Sa Torre

Sabem que en el S. XVII, en la planta baixa de l'esplèndida torre i casa-forta que dona nom a la possessió existia una primitiva Capella que presidia un retaule molt vell dedicat a nostra Senyora i en les portes Sant Miquel i Sant Joan Baptista. A cada part de retaule hi havia dos retaules més representant Sant Vicenç i Nostre Senyora del Roser. Palis, casulles, una llàntia i altres coses completaven l'inventari primitiu.

Mitjançant un Indult Apostòlic del 14 d'abril de 1765, i per Santa Visita Pastoral del Bisbe de Mallorca, Dr. Pere Rubio i Benedicto Herrero, realitzada a Lluçmajor el 22 d'abril de 1871, es podia celebrar el Sant Sacrifici de la Missa en la possessió de Sa Torre, propietat de Dn. Jaume Joan de Villalonga i Truyols.

El recinte on estava situada la capella s'anomena Sa Llotgeta perquè allà antigament es mesurava el gra. Està dividit en dues parts: en la part dreta estava situat el presbiteri i en l'altra part estava envoltada d'un pedris on se situaven els assistents.

La volta presentava tres arcs de mig punt, els quals arranquen de capitells gòtics, i encara es veuen deixalles de decoració amb dibuixos a mode de ziga-zaga que corren per la volta. Així mateix en les parets en veuen inscripcions llemosines i al costat dret del portal d'entrada, hi roman una piqueta per a aigua beneïda i a dalt de la torre de defensa hi ha una espadanya amb la corresponent campana.

En el S. XIX, l'Oratori estava expedit a favor de Dn. Marian de Villalonga i Togores i la seva esposa Donya Elisabet Despuig i només se celebrava Missa els diumenges i festes de precepte.

Després de la mort de Dn. Marian, la seva segona esposa, Donya Caterina Thomàs Safortesa i Togores, més coneguda amb l'apel·latiu «La Gran Cristiana», va fer renovar les llicències per poder celebrar Missa en el nou Oratori de Sa Torre.

El Breu Apostòlic expedit a Roma, és del 19 de juny de 1868, i a favor de l'esmentada senyora i dels seus fills, Donya Magdalena, Donya Maria Antònia, Donya Maria Concepció, Dn. Josep Francesc i Donya Caterina Villalonga, vist i autoritzat dit Breu, pel Bisbe de Mallorca, Dn. Miquel Salvà i Munar, el 30 de juliol de 1868.

En principi, el projecte del nou Oratori, l'havia traçat Dn. Pere d'Alcàntara-Penya cap el 1865, però no es va dur a terme, perquè no va ser del gust del propietari. A causa d'això, el nou projecte va ser encarregat al polifacètic Mestre d'Obres Dn. Bartomeu Ferrà i Perelló, amb títol de Mestre d'Obres obtingut en la valenciana acadèmica de San Carlos en 1864. L'esmentat projecte de data de 1866, va ser la primera de les obres d'aquest tipus que va realitzar, l'original consistia en un Oratori de planta oc-

togonal, absidiola hexagonal per a l'Altar Major, Cripta per als enterraments, Capelles, Tribunes, Terrasses, etc.

L'edifici és d'estil neogòtic. Presenta planta octogonal amb l'absidiola hexagonal. Les mides aproximadament són de 16x19 metres a l'exterior.

En l'aiguavés d'entrada on el sòtil és d'artesanat, a cada costat del portal d'ingrés hi ha dos portals que mitjançant dos ramals d'escala, baixen al Planteó.

Per sobre el portal de la dreta hi ha col·locada una làpida que recorda la dedicatòria de l'Oratori:

«La senyora Donya Caterina Thomàs Zaforteza y Togores viuda del Senyor Don Marian Villalonga y Togores, dedicà aquest Oratori a la Santíssima Verge mare Maria del Pilar de Zaragoza, en compliment de prometença que havia fet dit son espòs per lo naixement del Senyor Don Joseph Francisco son primogènit, sia per glòria de Déu y en sufragi de les s.A.Amen».

Després de traspasat un arc bellament esculpit on hi ha gravats els noms de l'escultor, i del constructor, que foren Llorenç Ferrer, el qual també es va estrenar en el seu ofici, i Roman Torrens, s'arriba al centre de l'Oratori, havent baixat un escaló. En aquest recinte hi ha repartides dues capelles, una enfront de l'altra, quatre mitges capelletes, una a cada costat de l'arc que delimita el presbiteri, i altres dues a cada costat de l'arc d'ingrés. La Capella de la dreta comunica amb un altre departament, en el qual entre altres coses, hi ha un altar d'obra adossat a la paret, un confessional, quadres i altres objectes de caire religiós. La volta d'aquestes dues capelles, guarda una clau.

La volta central de l'Oratori, ricament esculpida i adornada representa les armes de la família Villalonga, la qual és sostinguda per 8 claus més, formant una estrella de 8 puntes. Després de remuntar tres escalons, i de traspasar un gran arc ogival amb escuts de lleons rampants, un a cada costat, que representen la família Togores, s'entra en el recinte hexagonal del presbiteri, situat enfront del portal d'ingrés de l'Oratori.

El retaule aïllat de l'altar, és de roure d'estil neogòtic i igualment fou projectat per Dn. Bartomeu Ferrà, (B.S.M. Tom I-1888-86, n° 4 pàg. 7) Secció Notícies.

El centre del tríptic l'ocupa la Verge del Pilar, amb el Nin Jesús, apareixent a Sant Jaume i els seus deixebles a les portes del retaule hi ha Sant Josep amb el Bon Jesús dret, i Sant Francesc mostrant el llibre del Seu Institut.

En bel frontal de la taula de l'altar cinc quadres representant Jesús en el centre i a cada costat seu, dos Evangelistes. Dos quadres més encara, a cada costat de la taula, són Sant Pere i Sant Pau.

Per darrera el retaule en la paret frontal, hi ha una capella amb dos bancs d'obra a mode de confessional.

ri. En les quatre parets restants, un portal en cada una. Els dos primers, corresponents a la Sacristia i el de mà dreta dona accés a una escala de caragol per pujar a la galeria que corre per sobre de les capelles de la planta baixa, amb tribunes a mode de trifosi.

Els portals restants corresponen als dos armaris. Els capitells des d'on arranquen els nervis de la volta de l'absidiola, estan esculpits amb les figures de sis àngels en bposició adoratriu amb una inscripció diferent cada un d'ells. Tanca la volta una clau també ricament esculpida, on hi ha representat l'escut dels Safortesa, i al seu costat la data de finalització de les obres (1872).

Totes les pintures del retaule són de Ricard Anckermann, i estan realitzades damunt post. Tres grans finestres ogivals amb ornaments de caràcter gòtic il·luminen l'àmbit de l'absidiola.

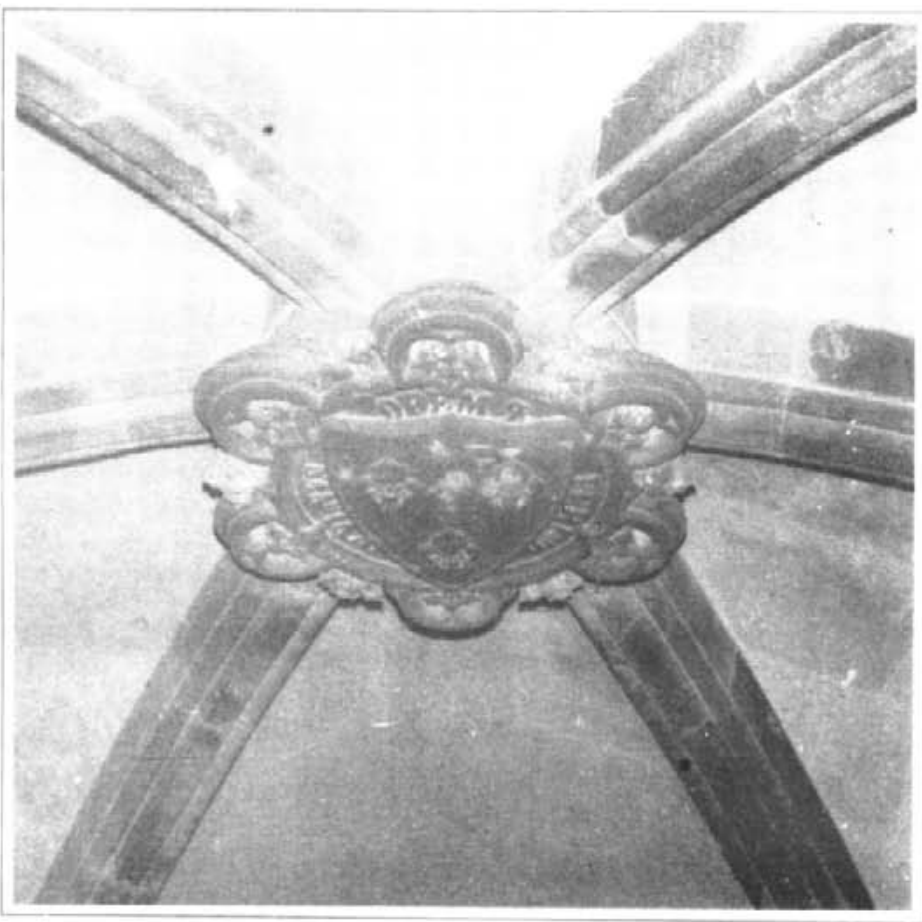
En el primer pis, després de pujar pel caragol, hi ha repartides set tribunes, amb tres arcs ogivals a cada una d'elles, que descansen sobre uns pilars estilitzats, amb una barana de ferro forjat. En la tribuna que està mirant de front a l'altar major, hi ha un petit rosetó amb vidres de colors. També hem de destacar en la segona

tribuna, després de remuntat el caragol, un portal tapiat, que originalment, encara que no es realitzàs, tenir la finalitat de comunicar a través d'un pont, amb un projecte de torre de planta similiar a la de l'Oratori, i del qual hi ha els fonaments.

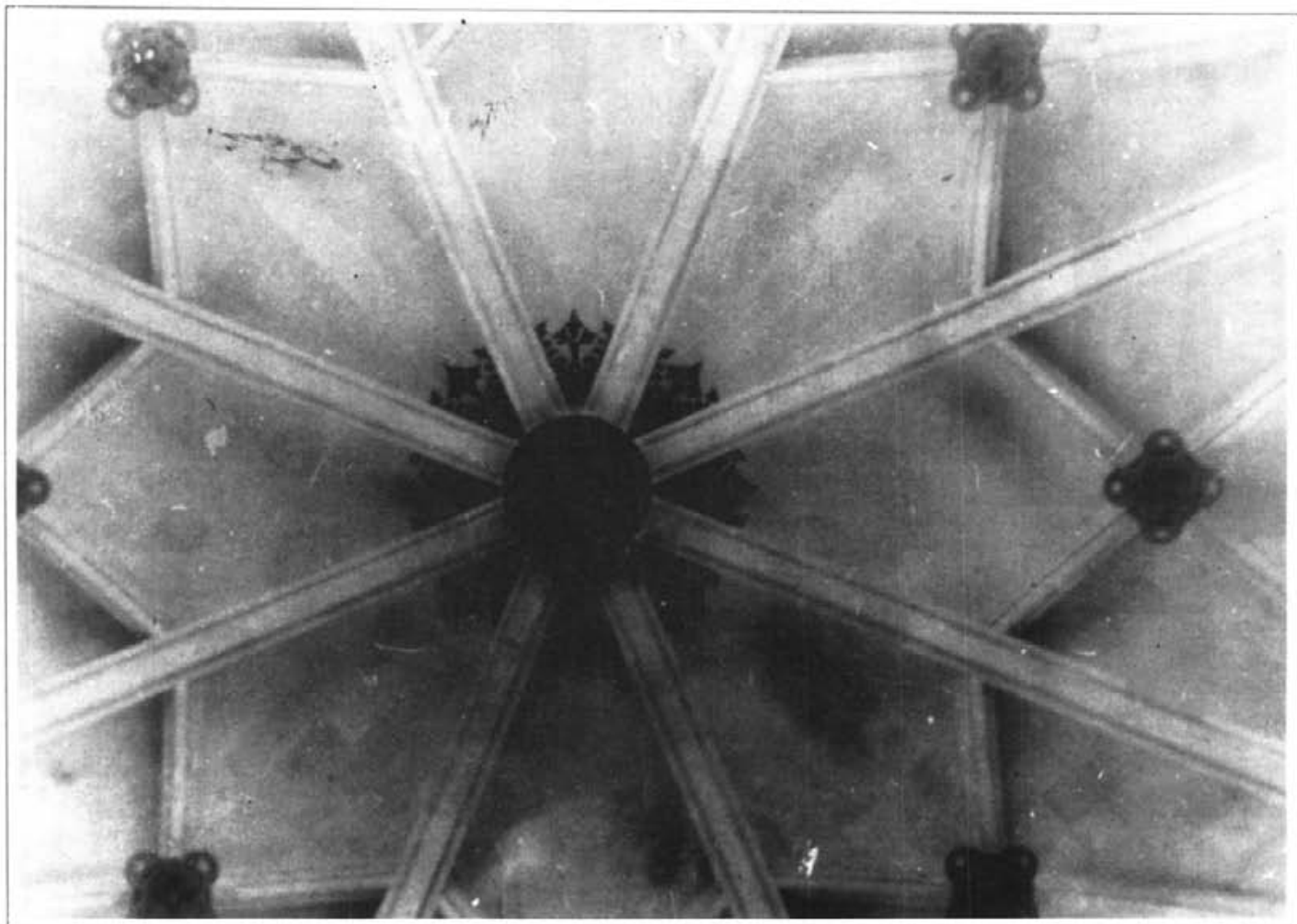
Per sobre les tribunes corre un pasatge Evangèlic:

«SCIO ENIM QUOD REDEMPTOR MEUS VISIT, ET IN NOVISSIMO DIE DE TERRA SURRECTURUS SUM: ET RURSUM CIRCUNDADOR PELLE MEA, ET IN CARNE MEA VIDEBE DEUM MEUM QUEM VISUR US SUM EGO IPSE ET OCULI MEI CONSPECTURI SUNT ET NON ALIUS: REPOSITA EST HAC SPES MEA IN SINU MEO JOB CAP XIX: 25»

A l'exterior, el portal d'ingrés a l'Oratori, està sobre sis escalons quatre dels quals de traça octogonal. Per sobre el portal, un tímpan amb la Verge del Pilar i el Nin Jesús, amb dos àngels en posició adoratriu. La talla, és igualment obra de l'escultor Llorenç Ferrer. Damunt el portal s'hi veu un rosetó. En el segon pis una terrassa enrevolta l'edifici, que es comunica a través dels contraforts. Igualment en aquesta segona planta, hi ha repartits 16 finestres ogivals

amb 8 rosetons, a través dels quals passa la llum a l'interior; totes les finestres són diferents.

Referent a les vidrieres d'aquests finestrals, és de destacar que varen ser les segones que es feren ja que les primeres no foren del gust del propietari i foren col·locades a l'Església de Selva.

En la darrera planta hi ha repartides quaranta finestres que corresponen a un colomer.

Com a remat de l'obra, fou col·locada una creu de ferro forjat, amb la característica de servir de para-llamps al conjunt de l'edifici. Sobre aquest para-llamps, hem d'assenyalar, que va ser el primer que es va instal·lar a Mallorca.

Les agulles gòtiques que adornen l'edifici a l'exterior són en nombre de 16, 8 d'elles en la segona planta i les 8 restants a la darrera.

L'ENTERRAMENT

A l'inici de la descripció interior de l'Oratori, hem citat dos portals d'accés. Per cada un davalla un tram d'escala, solament il·luminat per dos fi-

nestrons situats un a cada costat de l'edifici. Després d'arribar a un replà on hi ha una ornacina d'arc de mig punt, i un pla descriptiu del panteó realitzat sobre marbre, baixen dues branques més d'escala amb cinc escales fins a un recinte de planta octogonal on hi ha repartits 35 nínxols, a més de 4 en cada una de les branques d'escala esmentada anteriorment.

Un pilar central sosté tota la volta i en el seu capitell hi ha esculpits 8 escuts referents a les famílies dels Angelats, Doms i Sant Joan, Olesa, Rosinyol, Sagramada, Santa-Cília, Sant-Martí, i Veri. En un principi, entre la volta i el pilar, estava destinat l'enterrament de Dn. Marian de Villalonga però finalment fou elegit un altre lloc. En una altra absidiola, que es correspon a plom amb la del pis principal, hi ha disposats tres grans nínxols. En el frontal foren depositades les restes de Dn. Marian. Per sobre d'aquest hi ha esculpit un gran escut on hi ha representats tots els vincles del Senyor citat, amb dos lleons rampants. També en aquesta absidiola, hi ha un altar amb cinc peus de traça octogonal. La volta la tanca una clau similar a la de la planta superior, amb les

armes dels Safortesa. Igualment que els dos trams d'escala, esmentats abans, hi ha un altre tram de cinc escales que comunica l'absidiola amb el recinte central, i també amb 4 nínxols, que sumen un total de 50 nínxols.

INVENTARIS

Quant als inventaris de la Capella, citarem l'efectuat amb la Visita Pastoral realitzada a Lluçmajor pel Bisbe de Mallorca Dn. Miquel Salvà i Munar (A.P.U. Tom de visites Pastorals del Il.lm. i Rvdm. Excm. Sr. Dn. Miquel Salvà i Munar-1861), que en comparació a altres de distints oratoris de possessions de Lluçmajor, és força abundant, ja que duplica si més no, els altres. Era el següent:

-Dos calzes, un de plata i un altre daulat.

-Set casulles, quatre de seda i tres d'estam.

-Nou tovalloles del fil.

-Quatre Albes

-Dos missals en bon estat.

Joan Clar.

Ampliació de fotografies:
Antoni Oliver.

Tempus fugit

Primer
Curs
1955 - 56

R. Alzina
Mut

F. Brasil
Veny

B. Cardell
Salvà

Col·legi
Sant
Bonaventura

I. Clar
Jaume

V. Colo-
mar Tur

M. Coll
Garcias

H. Font
Sastre

A. Salvà
Caldés

J. Salvà
Clar

Gelabert

A. Manre-
sa Tomàs

F. Monse-
rrat Roca

S. Munar
Mut

J. Salvà
Jaume

F. Salvà
Truyols

A. Sastre
Noguera

J. Tomàs
Calmari

F. Panis-
sa Tomàs

J.R. Nadal
Reynés

L'any 1955, el Director del Col·legi S. Bonaventura era el P. Esteva Cloquell T.O.R., i aquests al·lotjats, tengueren com a mestres i professors al P. Bartomeu Verger (Religió), D. Damià Verger (Literatura), D. Bernat Villalonga (Geografia i F.E.N.), D. Antoni Palou (Matemàtiques), D. Mateu Taberner (Dibuix), D. Andreu Martín (Ciències naturals) i el P. Esteva Cloquell (Música).

En Rafel Alzina Mut és mestre i fa feina a Menorca. En Bernat Cardell Salvà té una assessoria fiscal laboral a Palma. N'Ignasi Clar Jaume és fàcilment localitzable ja

que té una boticaria a Sa Pobla. En Vicens Colomar Tur és delegat a Balears d'una firma d'automoció. En Norat Font Sastre (q.e.p.d.) morí de meningitis. En Francesc Monserrat Roca, és industrial dedicat a la fusta i, darrerament també als arbres fruiters, la seva empresa es diu Framon i està a la carretera de Porreres. En Sebastià Munar Mut, seguint la tradició familiar és industrial del sector de la pell. En Joan Ramon Nadal Reynés fa de banquer al Banc de Crèdit Balear, en Francesc Panissa Tomàs fa de comptable a COINSA.

N'Antelm Salvà Caldés es dedica al conreu de la terra, en Joan Salvà Clar treballa a S'Arenal a l'hosteleria, en Jaume Salvà Jaume és tècnic electricista, en Francisco Salvà Truyols (de S'Allapassa) és advocat, finalment N'Antoni Sastre Noguera treballa a la Caixa Rural de Porreres.

Aquests són els qui feren primer, però llavors quan tancaren el Col·legi de Sant Miquel s'hi afegiren en Felip Brasil Veny que treballa a un banc, en Miquel Coll Garcies que es dedica a l'hosteleria, en Jaume Gelabert Vicens empleat de Sa Nostra a Ses Salines i En Jaume Tomàs Caimari (q.e.p.d.)

Qui és?

Nat el 2 de febrer de 1917. És casat, té un fill i una filla. S'ha dedicat a la docència, fins a la seva jubilació

De l'estudi de la toponímia a la conservació dels espais naturals

Jaume Oliver

El terme de Llucmajor, extens i ric en història, conté una variadíssima toponímia. Malgrat els estudis ja realitzats, manca encara un estudi exhaustiu (si és que això mai sigui possible) que inclogui la localització dels topònims i la seva representació gràfica i cartogràfica.

L'obra manuscrita d'Antoni Garcías Vidal (mort l'any 1907) titulada «El término municipal de Lluchmayor» i publicada l'any 1972 per B. Font i Obrador, és una història de les possessions del terme. És de lectura obligada però necessita una complementació en alguns aspectes.

Josep Mascaró Pasarius, a la seva obra «Corpus de toponímia de Mallorca», publicada de l'any 1962 a l'any 1967, es refereix amb extensió al terme de Llucmajor i localitza els topònims, elaborant uns interessantíssims mapes d'indispensable consulta. També necessita completar, actualitzar i revisar algunes de les transcripcions (moltes publicacions sobre toponímia necessiten revisar les transcripcions segons les normes de correcció ortogràfica de la llengua catalana, respectant els localismes i considerant bé cada cas).

Joan Veny i Clar tractà el tema «Llucmajor a través de la seva toponímia», dissertació que constituï el pregó de fires de l'any 1874, donant-li caràcter científic-filològic, això sí ben amarat d'amor a la terra i molt bellament escrit. Explica les característiques dels diversos topònims als que es refereix i fonamenta i prepara

qualsevol estudi posterior de la toponímia llucmajorera, justificant-lo amb aquestes paraules:

«La importància i interès dels estudis toponímics és palesa. Tots els fills d'un poble, qui més, qui menys, senten la curiositat de saber què vol dir, d'on ve el nom de la vila que l'ha vist néixer, de la possessió per on passa quan va a foravila, del puig que contempla cada dia, del torrent assedegat on creixen cards i jonqueres, de la cala on es banya i aspira la brisa salobra...»

***

«Amics llucmajorers: estimau els vostres noms de lloc on queda perpetuada la vostra història. No els dei-

xeu deturpar; servau-ne la puresa i la sonoritat i si un dia n'heu d'allargar qualcun per evitar homonímies amb altres topònims, feis-ho amb criteris d'autenticitat i bon gust, com en el cas de S'Estanyol de Migjorn».

Bartomeu Font i Obrador, a la seva «Història de Llucmajor», aporta tal quantitat de dades, directament o indirecta referides a la toponímia del terme —toponímia tant rural com urbana— que constitueix un dels pilars bibliogràfics més importants i insubstituïbles per a la sistematització i estudi dels nostres noms de lloc.

La nostra publicació «Llucmajor, espai educatiu i recursos ambientals», subtitulada «Guia didàctica, toponímica i bibliogràfica», recull quasi dos mil topònims del terme de Llucmajor, classificats de la següent forma:

5.2.1 Toponímia urbana

- 5.2.1.1 La Vila: carrers, passeigs, places, avingudes, barris i molins
- 5.2.1.2 S'Arenal: carrers
- 5.2.1.3 S'Estanyol de Migjorn: carrers
- 5.2.1.4 Urbanitzacions: carrers

5.2.2 Toponímia rural

- 5.2.2.1 Medi físic
  - 5.2.2.1.1 Puigs
  - 5.2.2.1.2 Torrents
  - 5.2.2.1.3 Avencs
  - 5.2.2.1.4 Coves
- 5.2.2.2 Acció humana
  - 5.2.2.2.1 Camins
  - 5.2.2.2.2 Possessions i altres noms genèrics
  - 5.2.2.2.3 Sementers, tanques, camps, pletes, comellars, hortals, eres, rotes, construccions auxiliars agrícoles

FÀBRICA DE SOBRASSADA SEBASTIÀ TABERNER MATAS

MARQUES: MI VIDA
ELS MOLINS
SUCCESSOR DE TRIAS

C/. Bisbe Jaume, 5 - Tel. 66 04 46 - LLUCMAJOR

- 5.2.2.2.4 Establiments i foraviles
 5.2.2.2.5 Aprofitament de l'aigua
 (aljubs, pous, basses, etc. ...)

5.2.3 Toponímia marina

- 5.2.3.1 Cales i Calons
 5.2.3.2 Caps i Puntes
 5.2.3.3 Coves
 5.2.3.4 Illots
 5.2.3.5 Pesqueres
 5.2.3.5.1 Del litoral
 5.2.3.5.2 D'enmig de la mar
 5.2.3.6 Altres topònims del litoral

Aquesta relació, elaborada a partir de bibliografia i de fonts orals, necessita també ésser completada i, malgrat sigui acompanyada d'un mapa (dissenyat i elaborat amb l'inestimable ajut de Miquel Font i Oliver) necessita una transcripció cartogràfica més detallada fruit de la localització prèvia.

Altres estudis sobre algun aspecte del terme han d'ésser tenguts en compte a l'hora d'elaborar un estudi complet sobre aquesta temàtica.

brut, abandonat i desconegut pels qui hi nasqueren i pels qui hi viuen.

Llucmajor fires, 1988.

M'atreveixo a suggerir que aquest treball encara per fer, extens i no fàcil, i necessàriament realitzat en equip, des d'una perspectiva multidisciplinària —filològica, geogràfica, històrica, didàctica...— i amb acurada consulta a les fonts orals (també puc dir, conseqüència de les meves investigacions, que ningú coneix amb detall tot el nostre terme: sempre queden establits i sementers sense poder detallar; per això els informadors orals haurien d'ésser nombrosos i coneixedors a fons d'un tros del terme), podria ésser una tasca a dur a terme des d'ara a l'any 1991, data que suposarà el 75^è aniversari de l'atorgació a Llucmajor del títol de ciutat.

Un bon llibre i uns bons mapes ens ajudarien a conèixer millor Llucmajor i a conservar amb més diligència el seu espai natural. De res serviria recobrar els noms de cada tros de terra, de cada accident geogràfic, de cada camí i de cada turó, si ho tapàvem d'una forma irresponsable i indiscriminada, de ciment o ho consentíem

Mostra de la toponímia marítima del terme de Llucmajor (1988-91).

AJUNTAMENT DE LLUCMAJOR

LLUCMAJOR

A TRAVÉS DE LA SEVA TOPONÍMIA

PREGO DE FIRES 1974

JOAN VINYA I CLAR

Moneda corrent

Des de la seva creació (abril d'enguany) fins ara, el SERVEI DE CATALÀ de l'Ajuntament de Lluçmajor ha intentat que s'anàs notant la presència de la llengua catalana en les activitats que es generen al municipi, tant dins l'àmbit de l'Ajuntament mateix i en les relacions que manté amb els veïns de la localitat, com en les que es porten a terme per iniciativa de particulars o entitats de Lluçmajor.

En aquest sentit vull ressaltar l'augment de consultes que es reben en aquest SERVEI sobre la utilització

correcta del català, ja sigui en anuncis, cartells, publicitat comercial, etiquetatge de productes, redacció de cartes, instàncies, programes, articles per a la premsa, avisos, plaques commemoratives, etc.

Això ens demostra dues coses: que cada vegada tenim més present que el català és la NOSTRA llengua i que és en català que hem de viure, i que, si bé la majoria de la població adulta no ha tingut ocasió de tenir-hi un contacte habitual a l'escola i, per tant, en desconeix les regles gramaticals, això no és obstacle perquè no el pugui fer

servir.

Aquesta manca d'escolarització en la nostra llengua que hem patit la major part dels catalanoparlants es veu contra-restada amb la iniciativa i l'esforç individuals per a usar la llengua o, d'una manera més col·lectivitzada, amb l'assistència als cursos de català per a adults que l'Ajuntament ofereix cada any gratuïtament.

Des d'aquí vull lloar l'interès i l'afany d'aquesta gent, tant dels qui assisteixen a classes de llengua com dels qui, davant la impossibilitat d'estudiar-ne,

recorren als diccionaris, a les gramàtiques i també al servei de català per tal que aquesta llengua no es vegi discriminada de l'ús públic.

Voldria també encoratjar el nostre poble a continuar per aquest camí d'aprenentatge i d'extensió social de la llengua catalana, i a fer que entre tots donem d'una vegada sentit a l'expressió NORMALITZACIÓ LINGÜÍSTICA

Catalina Janer Gomila
responsable del SERVEI
DE CATALÀ de
l'Ajuntament de
Lluçmajor

La llista de la compra

Carnisseria i Xarcuteria (III)

bistec

botifarra: blanca, negra, baldana

camallot

carn freda (cast. fiambre)

carn magra

carn picada

croquetes

embotit

entrecot

escalopa

foie-gras, paté

formatge: manxego, tendre, maonès, etc.

fuet

hamburgueses

llibrets de llom

llonganissa

medallons

mortadel·la

pernil, cuixot: fumat, de York o dolç, senglar o serrà

pilotes, mandonguilles

rosbif

broquetes (cast. pinxos)

saïm, llard, sagí

salsitxes

sobrassada

tripes (cast. callos)

xistorra

xoriço

xulla, cansalada

Sabíeu que...

L'any es reparteix en cinquanta-dues setmanes, i que cada SETmana, com el seu nom indica, té SET dies:

Català

Dilluns

Dimarts

Dimecres

Dijous

Divendres

Dissabte

Diumenge

Llatí

Die Lunae

Die Martis

Die Mercuris

Die Iovis

Die Veneris

Die Sabbati

Die Dominus

Significa

Dia de la lluna

Dia de Mart

Dia de Mercuri

Dia de Júpiter

Dia de Venus

Dia del Sàbat

Dia del Senyor

D. N. I. 41.340.599 - P

NAVARRA, 2

TELEFONO 660426

LLUCMAJOR

(Mallorca)

*Julian
Pacheco
Sánchez*

Llengües sub-cooficials? o la història que mai no conten

Si admetem que volem viure en una democràcia haurem de reconèixer el «dret» de tractar i explicar coses que ens afecten, com ara la nostra història contemporània.

Tots intuïm que esser una «minoria» i esser «bilingües» i tot això té qualque cosa d'estrany. Per alguna raó tothom suposa però NINGÚ no diu que som una gent estrangera a causa nostra i que el destí gloriós que ens espera és l'assimilació.

D'altra banda, no és ociós afirmar que vivim en un racó del món de profundes desigualtats socials. També n'hi ha de sociolingüístiques.

El més benent sap que per viure a Mallorca no cal «saber» gens de català, però també sabem que cal absolutament saber espanyol per viure-hi. Aquí tots som hispanoparlants, o som (encara) bilingües.

Això crec que és un dels centres d'atenció del nostre problema. En una paraula, ens interessa veure QUINA llengua parla aquesta gent o aquella i escatir si és senyal de poder o de desgràcia. Bé, tot sembla indicar que és així. El català és una llengua que no serveix per a res i l'espanyol per a tot.

Però, anant més endins, llavors ens demanarem: QUI i QUAN va decidir que els catalans haurien d'aprendre espanyol per viure a casa seva? Per què? Sens dubte és una certa història.

Per tant, la sociolingüística hauria de combinar el DISCURS polític sobre la llengua i el CANVI HISTÒRIC subseqüent.

A grans trets podem veure com al segle XIX els notables (terme important dins la sociologia política) decideixen QUINA és la llengua NACIONAL i condemnem les altres com a no vàlides per al progrés. Així es creen els estats-nació: Espanya, França, Gran Bretanya...

Això vol dir que «la nació», és a dir, la classe dirigent de cada (futur) estat construeix uns imperis parroquials nascuts per oposar-se ells amb ells (aquí fan les fronteres, i amb sang) amb l'excusa que ells monopolitzen la ciència, el progrés...etc.

Els notables catalans tenen com a llengua nacional l'espanyol, car per a ells el català és JA (segle XIX) tan estranger com el rus. El català és la llengua de la MAJORIA (ai, democràcia!) però la minoria té altres interessos i IMPOSA per mitjà de l'estat la SEVA llengua nacional.

Així, al segle XIX, els notables catalans ens fan (per força) bilingües perquè l'estat AIXÍ ho ha decidit sense discussió prèvia.

Lògicament, un cop tothom fou bilingüe, els sectors més avançats (o compixats) l'abandonaren parlant espanyol als fills. Així, dalt cap avall,

les classes socials anaven abandonant-lo...

Avui els llocs on s'ha fet un canvi social, com Palma, gairebé tothom és monolingüista (per cert, al segle XIX, quan començà el procés, algú ja ho va preveure).

Això, «la solució final» a què cada dia recorren més i més mallorquins (parlar espanyol als fills) és culpa i sola culpa de l'estat que els hi ha obligat.

Finalment, cal dir que en una democràcia (?) «alta a la vista que profundeix des desigualtats socials com a «estats» subsisteixin. Pitjor: dir que el català ja està normalitzat i (dir) establir el bilingüisme (fals) com a política oficial és donar peu al fet que els mallorquins que «queden» bilingües optin més i més per la «solució final».

Una lleu insinuació: alguns sospitaren JA quan l'estat ens començà a obligar a parlar com ell (com els pobles vençuts als romans), que davall aqueixa «desigualtat social» que s'instaurava n'hi havia de pitjors.

Per algun motiu els qui pugen una mica, i sobretot els qui no pugen, canvien d'idioma... per semblar els que NO són.

NO són res, perquè l'estat no ho respecta mai la gent (la majoria) i mai no han demanat RECONeixement. I demanaran mai?

Restaurante-Asador
LLUCMAJOR

Avda. Carlos V
Esq. Carretera Campos
Teléfono 660489
LLUCMAJOR
(Mallorca)

**PISCINA, TERRASSA
I MENJADOR D'ESTIU**

**Especialitat en carns al forn
i a la brasa**

**LOCAL PER A NOCES I
COMUNIONS**

El Servei Militar: «Errare Humanum Est»

En el mes passat a la pàgina 16 de la revista, l'article «CONFUSIONS», no sols em va cridar l'atenció, sinó que em vaig indignar i avergonyir, al veure el punt on pot arribar una institució destinada al servei del poble. Crec que era hora que aquest tema s'ensatàs, i poguéssim parlar clar de l'assumpte. Vull aclarir abans de continuar, que jo no he realitzat el servei militar, i per tant no puc parlar amb pròpia experiència. Me limitaré a exposar les meves opinions, tenint en compte experiències d'ex-soldats.

Quan començava aquestes línies, me qüestionava si valia o no la pena insistir en el tema, perquè al cap i a la fi no deu esser cada dia, que un soldat és confós amb un «porc senglar». Però hem pensat mai les moltes barbaritats que succeeixen a un quarter, i nosaltres en passam de lllis, no deïm res, i no ens escandalitzam, perquè està dins la normalitat i la tradició...? Hem mirat les estadístiques de suïcidis dins els quaters...? És normal que a un jove recluta, forçat a presentar-se a files, li puguin fer les mil i una

novatades grolleres i poc respectuoses, que no demostrin companyerisme en absolut?, i els oficials, en lloc d'aturar-ho, ho promocionen? Però seguim dient que «es sevici» és important per fe-se home, o tal vegada és una «menjada de coco» tremenda que sols apunta cap al masclisme groller, essent un bon mascle aquell que la fa més grossa.

I d'això què en treu un jove? què en treu d'haver de fer les coses per obligació, per caprici d'un sargent, d'un que li passa pels nassos que facin vint voltes, o dormin sense llençol, o s'aixequin una hora més pres, o no surtin de permís, o vagin a pelar patates?, o tot perquè un dia no hagin complert la dura disciplina d'un quarter, i record que disciplina no vol dir justícia... què en treu un jove d'un any de «servici»? sabrà manejar ràpidament un aliment que té gust d'aigua, sabrà saludar a un oficial, sabrà formar una fila, sabrà pelar patates, sabrà fregar un trespol, aprendrà que no li donin tot fet, sabrà que és guardar a la porta d'un quarter i no poder saludar la gent quant passa, alguns dins una

acadèmia militar podran aprendre un poc de lletra, altres -i això ja és més greu- coneixeran la droga i les seves conseqüències... No sé voltros, però jo crec, que per aprendre tot això hi ha moltes altres ocasions, molt més agradables i profitoses.

Ja sé que n'hi haurà que diran que a «sa mili» no tot és dolent; un jove aprèn a compartir el temps, les seves idees, il·lusions, coses... amb uns amics; aprèn a viure un poc pel seu compte, és un ambient on se poden espavilar, perquè el dia de demà siguin homes condrets i no s'assustin per qualsevol cosa. Sé que molts ho diran o pensaran, i record que jo no en tenc experiència, però no m'he trobat amb cap soldat que hagi passat gust en «es sevici». Me direu que és un ambient d'amistat, quan un grup de joves se proven a veure qui la fa més grossa a l'altre? hi pot haver ambient d'amistat quan un oficial ridiculitza un recluta davant tothom, li dona una passada per un delictes moltes vegades beneït?... Sí, això és un ambient que potencia l'amistat, el companyerisme, la formació de la

HAMBURGUESES
«PERROS»
«PINCHOS»
«PEPITOS»

Provin la nostra
CUINA RAPIDA, ÉS TROPI!...
Obert tots els dies

**Servei de begudes i menjars
de qualitat a preus raonables**

Avinguda Carles V - Tel. 66 11 17 - LLUCMAJOR

Viajes
Xaloki, s.a.
G.A.T. 687

**BITLLETS D'AVIÓ
amb reserva i
confirmació
immediata a
través del nou
equip
informatitzat**

**Aquest servei el trobareu a «Viatges XALOKI»
sense cap tipus de suplement sobre el
preu oficial**

C/ Maria Antònia Salvà, 38 - Tels. 26 74 50 - 54 - 58
S'ARENAL

persona... Parauletes, no són més que parauletes.

Més a més, fins i tot, crec que el servei militar és perjudicial i negatiu per al jove. En principi, és una pèrdua de temps i de doblers per una institució, que no fa cap servei a cap persona, excepte als oficials. La paga és mínima, el menjar insuficient, les instal·lacions raquítiques i el tracte fatal. És inútil!!

Després, per altra part, si volem pau, no hem de construir la guerra; i què és «sa mili» més que construir la violència; eh!... són sinònims, «servici i guerra» són la mateixa cosa.

Per altra part, creis lectors que en el segle XX, amb l'avanç cultural i científic a què hem arribat, és lícit fer la guerra? no trobau que és un mal exemple, ara que parlem tant de drets humans, d'amor i de respecte a la dignitat de la persona? Això ho deim als infants, ens ho diuen els joves, però continuem incorporant-nos al sevei militar, gastam milions i milions de doblers en armament, quan hi ha gent que se mor de fam, com si jugàssim a indis i pistolers, res

més. Podem caure tant baix dins el segle XX? Ens hem donat compte, que hi ha un mitjà de comunicació que és el llenguatge verbal, a través del qual se poden aclarir moltes coses? Pareix que hi ha gent que encara no ho ha entès.

Ja ho estic sentint: «Hem d'estar protegits» (sa frase célebre), i encara no veim que a Espanya, si se declaràs una guerra (Déu no ho vulgui), no podria fer res: ni l'artilleria, ni l'infanteria, ni la marina... perquè ara tot soldat que va al camp de batalla va a cavar la tomba; perquè si no ho sabeu existeixen míssils, bombes i altres artefactes que maten. Però alerta, tot això és per la «mare pàtria», i quina mare envia als seus fills a morir...?

Obrim un poc els ulls, i donem-nos compte que no val la pena l'existència de l'exèrcit, perquè no té sentit, perquè no és cap servei. És simplement una vidriola, on els doblers i les víctimes que hi ficam, en lloc de donar-nos beneficis, ens duen perjudicis. Però desgraciadament, l'exèrcit és un montatge massa arrelat, que ja pertany a la tradició.

Segurament el dia de demà, quan tots els joves diguin: «no volem fer el servei militar» o se declarin objectors de consciència, i també quan tots els ciutadans diguin: «no volem pagar impostos destinats a l'exèrcit», serà quan l'exèrcit no tindrà raó d'esser, i aconseguirem donar una petita passa en favor de la pau.

Tal volta, així podrem invertir un poc més en els països subdesenvolupats, i altres sectors de la nostra pròpia societat, proporcionant-los mitjans culturals i científics que els puguin posar al nostre nivell.

Però això encara és enfora, i hi ha, com sempre, molts d'interessos p'enmig. Malgrat tot, pensem que si tots aportam el nostre gra d'arena, i semblam pau al nostre voltant, l'utòpic amor entre els homes serà cada vegada un poc més realitat.

Vull acabar recordant la definició que va donar Paul Valéry de la guerra: «La guerra és una lluita entre persones que no se coneixen, per profit de persones que sí se coneixen, però no lluiten».

Antoni Vadell Ferrer

Rèquiem per a una Ciutat

La ira dels déus decididament pareix ésser que s'ha acarnissat sobre els pobres mortals. Tot rastre de Bellesa és a poc a poc esborrat de la faç de la terra. Els atzars, les necessitats, els interessos especulatius... van fent del nostre món un petit i confortable infern.

L'estiu s'ha acomiadat amb l'incendi de Lisboa. Ha mort una ciutat. Diuen que mai més tornarà a ésser el que era: una de les ciutats més belles d'Europa. Els qui la coneixien ho poden certificar a bastament.

És difícil descriure l'encant d'aquesta ciutat, si no se l'ha experimentat en pròpia carn. Una ciutat feta a escala humana, una ciutat màgica i encisadora, una ciutat on és possible encara badocar-hi i perdre-hi literalment el temps, parlant, per exemple, amb els simpatiquíssims i

amabilíssims lisboetes. Una ciutat poètica per antonomàsia. La ciutat, recordem-ho, on Fernando Pessoa va forjar la seva obra gegantina i on, sobretot, va passar tardes i més tardes bevent, fumant i passejant-se pels carrers i tavernes de la Baixa.

Tot això s'ha perdut. No és cap exageració afirmar que hem perdut una part de nosaltres mateixos. Podríem dir que una ciutat és com una persona. Quan una persona mor el defici que ens atenalla és preguntar-nos quan ens tocarà el torn a la nostra, al nostre poble? Almanco Lisboa ha desaparegut amb una certa dignitat: el foc té certament un regust clàssic i noble quant a la destrucció dels anhels i aspiracions dels humans. Aquí «passam» d'això i ens arreglam a base de tones i tones de formigó. Aviat arribarà el nostre torn.

SERVEI D'AIGUA A DOMICILI
CISTERNES DE VARIES CAPACITATS
MOTOR ELEVADOR D'AIGUA
AIGUA PROPIA DE SON EIXIDA
CAMIONS GRUA

TRANSPORTS MANRESA

Carr. Campos, s/n - TALLERS BERTON - Tel. 66 08 92
Particular: La Estrella, 13 - Telèfon 66 06 40
LLUCMAJOR

S'ARENAL: C/. Platja - Telèfon 26 65 95

Sports
CA'N SALOM
CORDELERIA
I

ESPADENYERIA

ARTICLES DE PESCA

C/. Músic Joan Xamena, 12 - Tel. 66 14 84
LLUCMAJOR

Els principis de la Llei de Normalització Lingüística a les Illes Balears

El llibre de Bartomeu Colom, «Els principis de la Llei de Normalització Lingüística a les Illes Balears», editat per l'Obra cultural Balear, és el primer intent -força reeixit- d'analitzar el contingut de l'esmentada llei, aprovada solemnement -i gairebé entusiàsticament- per totes les forces polítiques de les Illes fa diversos anys i mig.

Avui en dia, quan el sector públic ha adquirit tanta importància, la supervivència de les llengües depèn més que mai de les decisions polítiques. Al nostre cas, la Llei de Normalització Lingüística és l'expressió concreta d'aquesta decisió. Com diu l'autor, estam davant una llei d'objectius «que fixa fil per randa la política a seguir en matèria lingüística».

Aquesta voluntat política, però, no es pot concretar només fent una llei. Cal executar-la. I és en aquest moment que el llibre de Bartomeu Colom esdevé molt útil i clarificador, per la minuciositat amb què analitza les conclusions que es deriven dels principis de la llei. La igualtat plena entre les dues llengües oficials, el fet que el català es consideri la llengua pròpia de la nostra comunitat, la responsabilitat que s'encomana als nostres governants, el dret dels ciutadans a triar la llengua oficial que volen emprar en les seves relacions amb l'Administració, la promoció de la nostra llengua a l'ensenyament, als mitjans de comunicació... són principis que suposen unes accions concretes dels poders públics. Els hem d'exigir, si

volem salvar la llengua, que les duguin a terme fins a les darreres conseqüències. El llibre de Bartomeu Colom ens dona pautes de què podem exigir als nostres representants i suggereix quines decisions polítiques s'haurien de produir per a un correcte desplegament de la llei.

Es tracta, en definitiva, que la llei toqui de peus a terra. A més de l'aplicació correcta -i generosa- dels seus principis, fa falta estendre la seva influència a tots els àmbits. És imprescindible que els Ajuntaments aprovin els seus respectius Reglaments de Normalització Lingüística per regular el seu paper en la tasca de recuperació lingüística, que les escoles explotin al màxim les possibilitats que es plantegen a la llei, que el nostre Govern

assumeixi d'una vegada «la planificació, organització, coordinació i supervisió del procés de normalització de la llengua catalana», tal com mana la llei.

Els ciutadans, però, en tenim la darrera paraula. La lliure elecció lingüística -com diu Colom- «és un dels principis sobre el qual pivota la llei». No serviran de res totes les disquisicions si no exercim el nostre dret a viure totalment en la nostra llengua: a adreçar-nos a un desconegut sense canviar d'idioma, a tirar instàncies en català i que l'Administració ens hi respongui... Així omplirem de sentit els articles de la llei. Si no, es quedarà en una elucubració estèril.

Miquel Vives

MALLORCA, MAGRADES

Mallorca ens agrada neta, ens agrada verda, pura i natural. Neta a les platges, als boscos, als pobles, ciutats i carreteres. Amb aigües cristal·lines i sense incendis forestals. Mallorca ens agrada guapa. Cuida Mallorca de la mateixa manera que cuides ca teva.

CONSELL INSULAR DE MALLORCA

PREMIS 31 DE DESEMBRE DE L'OBRA CULTURAL BALEAR

CONVOCATÒRIA 1988

L'Obra Cultural Balear convoca els PREMIS 31 DE DESEMBRE de 1988 amb la finalitat de reconèixer, d'estimular i de fer sorgir tot tipus d'actuacions, de comportaments i d'activitats encaminats a afavorir l'ús normal de la llengua catalana en tots els àmbits de la vida social i pública, a promoure la cultura i a desvetllar i a desenvolupar la consciència nacional pròpia de les Illes Balears.

PREMI FRANCESC DE B. MOLL

Destinat a premiar la persona o grup de persones, l'entitat jurídica o l'organisme privat que en la trajectòria de la seva activitat hagi participat de manera destacada a les Illes Balears en la normalització de la llengua, la cultura i la personalitat nacional.

PREMI GABRIEL ALOMAR

Destinat a premiar un treball escrit (llibre, informe, sèrie d'articles periodístics...) o audiovisual (TV, ràdio, vídeo...) publicat o difós per primera vegada al llarg de l'any. Com a anàlisi, descripció o divulgació, el treball premiat haurà de facilitar la comprensió de qualsevol aspecte de la realitat present de les Illes Balears.

PREMI EMILI DARDER

Destinat a premiar iniciatives o experiències en el camp de l'educació, especialment orientades cap a la normalització del català com a llengua vehicular de l'aprenentatge, la renovació pedagògica o l'educació medioambiental.

PREMI BARTOMEU OLIVER

Destinat a premiar una activitat individual o col·lectiva feta durant l'any que hagi contribuït a la normalització lingüística i a la difusió pública de l'ús del català, en un àmbit concret.

BASES

1. Poden optar en aquests premis totes aquelles persones o grups de persones, entitats o organismes privats que siguin presentats com a candidats per la Junta Directiva de l'Obra Cultural Balear, per qualsevol de les seves delegacions insulars o locals o per un nombre no inferior a tres dels seus socis.
2. Cada candidatura ha d'anar acompanyada d'un informe que justifiqui i raoni la proposta. Es presentarà per triplicat a màquina o ordinador i a doble espai, a la seu social de l'O.C.B., carrer de la Impremta, núm. 1, pral., 07001 Palma (Mallorca). Telèfon: 72 32 99. Fax: (971) 71 93 85.
3. Qualsevol persona, particularment, també podrà suggerir per escrit o per telèfon, candidats a la Junta Directiva, la qual estudiarà el suggeriment i decidirà en darrer terme si ha de ser prè en consideració pel Jurat. En el cas que s'accepti, la Junta Directiva elaborarà l'informe.
4. El termini de la presentació de candidatures acabarà el 15/11/88, a les 20,00 hores.
5. El jurat dels PREMIS 31 DE DESEMBRE de 1988 estarà format per Miquel Alenyar, Josep M. Llompарт, Bartomeu Bennàssar, Isidor Marí, Maria Barceló, Miquel Monserrat i Joan Miralles.
6. El premi consistirà en una escultura elaborada expressament per Pere Pavia i un diploma acreditatiu.
7. El veredict es farà públic durant el mes de desembre de 1988 en un acte social.

Aquesta vegada el falcó està tot content: amb més de set anys de predicar, és una de les primeres vegades que, de fet, l'Ajuntament li ha donat la raó. S'han pres mesures perquè no s'aparqui al tros de voravia de davant el supermercat Prohens. Els vellets vos ho agrairan. El que no ha vist el mussol, emperò, ha estat cap pas de vianants, malgrat sigui la zona del poble on hi ha més corba de carretera. Si vos trobau a qualque enterrament, a més de pensar en els difunts, també els assistents pensaran en vosaltres.

***

L'Ajuntament de Ciutat va emprar un slògan que més o manco deia això: «Per una ciutat neta», «Embruta manco». No és suficient un bon servei de neteja per tenir un poble net. És necessari que els ciutadans hi col·laborin; l'òliba troba que pel mateix motiu, no és suficient que l'Ajuntament gasti els doblers arreglant voravies mentre els ciutadans hi aparquin. Mentre els regidors no manin als celadors que posin ordre millor seria deixar-les com estan o omplir el poble de tubs de ferro a tot arreu dels carrers. El mussolet opina que amb l'exemple que donen alguns regidors del govern municipal, no és estrany que els celadors no tinguin força moral per dir res a ningú i es demana si el Sr. Aguiló a Ciutat al mateix temps que demanava col·laboració ciutadana es dedicava a tirar fems pels carrers.

***

Seria bo, per saber a què s'han d'atendre els regits, que els regidors del Partit Socialdemòcrata (Sochaga dixit) es posin d'acord ja que mentre el regidor d'Urbanisme fa llevar una pancarta del «Grup de Defensa de Sa Marina», on es manifestaven en con-

LA SEGURETAT DEL SEU AUTOMÒBIL AMB UNS BONS AMORTIGUADORS

PROMOCIÓ FINS 31-12-88

MONTATGE GRATUÏT
EN ELS TALLERS

MACPHERSON®

**COMERCIAL
GARCÍAS**

Y SERVICIOS, S.A.

Ronda Migjorn, 206
Teléfonos 66 09 26 - 66 07 78
LLUCMAJOR (Mallorca)

tra de la urbanització aprovada en terrenys rústics de Son Antelm, el Sr. Regidor de Participació Ciutadana envia a les entitats i associacions del terme una missiva on convida a participar amb les seves idees en la tasca de millorar les relacions entre l'Ajuntament i els administrats per poder saber millor quina n'és la problemàtica. I al punt nº 8 del reglament diu: ARTICLE 8 L'AJUNTAMENT GARANTEIX L'EXERCICI DE LA LLIBERTAT D'EXPRESSIÓ.

***

El refranyer popular, que moltes vegades es cura amb salut, té refranys contradictoris. Mirem aquest:

«Per massa pa no hi ha mal any» i «Totes les masses fan mal».

Enguany a l'anada a «Ses Piquetes d'es Pèlag», a causa de la quantitat de gent participant, no hi ha hagut massa pa.

Aquest petit error del qual no se pot culpar ningú, ja que és impossible preveure quants n'hi aniran, es podria evitar l'any qui ve, si quan van a apuntar-se a l'Ajuntament, a més del tiquet per a la rifa se'n donàs un pel berenar. A pesar d'això, les tres aus de presa creuen que l'excursió ha estat un gran èxit, millor això sí, que n'hagués sobrat molt.

***

El falcó està trist a causa de l'assumpte relacionat amb Cabrera. Quan tot semblava llest i últim perquè els seus parents, els falcons pelegrins, poguessin anidar sense dificultats en els penya-segats de l'illa, va arribar un cop de telèfon de Madrid i tot se'n va anar en orris. Es militars no se'n volen anar de Cabrera.

Els nostres parlamentaris —com a xotets de cordeta— varen dir amèn i la llei de protecció de Cabrera va quedar sobre la taula. Uns passen d'ecologia i segur que ja somnien en hotels i camps de golf i els és igual que les sargantanes, gavines, àguiles peixateres perdin llur habitatge; per a ells el més maco són els caramulls de ciment.

Els socialistes, que no comanden aquí, però sí allà, tampoc no digueren res no fos cosa que si alçaven la veu caiguessen del carro i sempre val més qualcar que no anar darrera i a peu.

***

El Regidor d'Esports diu que va tot cap calent amb les dues pistes de tennis i diu que estaran acabades per a la Darrera Fira. El mussolet m'ha dit que les vol pintar de verd i que quedaran molt bé perquè el verd és un color molt ecològic.

«Però quasi tots tenen un bon tros roig», li vaig dir quan el vaig sentir amb aquella contarella. I me va respondre, «deu ésser que el roig no li agrada molt i vol que desapareixi un poc».

***

Els qui esperaven que en Rabasco presentàs la dimissió abans dels quatre anys no se'n sortiran. El regidor del CDS diu que dimitirà si li demostren que el batle ho va fer bé a l'assumpte de la pintura del Col·legi Públic de S'Arenal.

El mussolet afirma que la cosa no té composura perquè en Rabasco digué que el jutge no és ningú per dir si l'actuació del Batle és legal o no. I ja me direu qui ho ha de dir! Per tant, el s'hauran d'acorar molt de temps.

***

L'altre dia els companys de Sa Penya anaven un poc disbaratats perquè una gran renouada els va despertar, quan ja duen dues hores de bon so. No sabien què passava uns metres més abaix dins la cova de Gràcia.

L'òliba, després d'una volada apressurada fins a l'alzina de davant el santuari va passar el «parte» i els tranquil·litza.

No hi havia res de nou: eren els de l'equip d'aquesta revista que celebraven el sopar anual. El que passava era que el bestiar jove anava un poc remogut i feien un poc llarg.

Boutique

c. Impremta, n.º 1 - (Pas d'en Quint)
Tel. (9 71) 72 40 98 - 07001 Palma de Mallorca

Les Noces de Plata Esportives d'En Miquel Martí

És notícia que un jugador de bàsquet tengui trenta-nou anys. Ho és també que jugui des de fa vint-i-cinc anys. I encara ho és més si durant aquest quart de segle sempre ha estat un dels homes destacats de l'equip: aquest home és en Miquel Martí i Oliver, el qual enguany (diu que serà la darrera temporada) celebra les noccs de plata en el món del Bàsquet mallorquí (i més concretament, llucmajorer).

Explica'ns una mica la teva trajectòria esportiva.

Vaig començar als 14 anys (l'any 1963). Érem un grup d'aficionats i amics: en Francesc Monserrat, en Paco Bonnín, en Tomeu Miralles, en Toni Moragues, en Ramon Nadal i jo mateix, fèrem un equip per passar el temps. Per començar, jugàvem a handbol i poc a poc nos anàrem afecionant al bàsquet; record que el primer partit que jugàrem va ser a Campos, i per equivocació: hi havíem anat per jugar a handbol i nos varen fer jugar a bàsquet. I a partir d'aquí li començarem agafar el gust.

Després passàrem per moltes i diferents etapes perquè en tants d'anys hi ha molt per contar. En passàrem de bones i de dolentes: un any no sabíem si podríem participar perquè només érem sis o set jugadors, però

després d'anar a cercar-ne un i altre aconseguíem un equip, amb jugadors com en Tomàs Cantallops i en Toni Cantallops. En aquell temps jo devia tenir 24 o 25 anys i vàrem participar en una fase-sector a Maó; aquí havíem guanyat de 17 punts i a Menorca perdérem de 16, i aquest puntet nos va bastar per vèncer i pujar a III^a Divisió. No va quedar més remei que renunciar.

Aquesta III^a, venia a ser el que ara és la II^a perquè implicava traslladar-se a Barcelona cada quinze dies (El Prat, Cornellà...). Eren 9 equips catalans, 1 o 2 de Menorca i 2 o 3 de mallorquins.

Una etapa amb més força a Llucmajor va ser quan vàrem haver pujat perquè de la mà d'un parell de directius, l'amo en Toni de Sa Granja, en Pep Ferrer, l'amo en Toni Canyelles,

li donaren força ja que els passatges eren cars i el pressupost era de diversos mig milió de pessetes. No sé ni com en vàrem sortir. El primer any vàrem perdre únicament dos partits i el segon no en vàrem perdre cap dins ca nostra, fent una campanya molt bona. Però, al tercer any vàrem haver de renunciar a la categoria simplement per motius econòmics, per manca de pressupost.

Molta gent de Ciutat (de la Federació) no ens ho han perdonat mai, però, amb els doblers que teníem era impossible la continuació a Tercera.

Després vaig jugar dues temporades amb el CIDE i vaig aprendre coses noves, quan vaig començar estava en «calçons blancs» i no sabia què era un bloqueig i allà en vaig aprendre. Aquí jugàvem totes «p'enmig» i es pot dir que érem autodidactes.

Apart d'aquests dos anys en el CIDE, sempre has jugat a Llucmajor?

Pràcticament sí, dos anys d'anar a Barcelona me varen bastar, i a més a més, tenia els nins

petits. Vaig deixar un any per entrenar els J únior del Llucmajor. L'any passat, l'equip era justet (hi havia poca gent per estar a la banqueta), era conscient que ja tenia 38 anys però, vaig fitxar i va ser una temporada que me va donar moltes satisfaccions. Crec que vaig rendir. Un jugador veterà coneix les pròpies limitacions.

T'han seleccionat alguna vegada?

Durant quatre o cinc anys hi va haver Seleccions Balears, i sempre vaig ser seleccionat. Record que jugàrem un partit contra el Barcelona i ens va guanyar de 50 punts, però allò important es participar, com diuen.

Són molts 39 anys, per jugar a bàsquet?

Físicament no me trob malament. Ara bé, s'han de tenir en compte les limitacions que comporta l'edat: un jugador que es vulgui enganyar a sí mateix (de 39 anys) i vulgui anar al xoc amb un de 25, consider que fa un disbarat. Pots fer altres coses per suplir una encontrada física, quant a la resistència no he notat molta diferència, fugen reflexos, aga-

fes experiència, aprens més el joc i al mateix temps, perds algunes facultats... 39 anys són molts però, tenir un jugador veterà és útil per a l'equip encara que sigui molt a la banqueta perquè hi ha coses que un jugador jove no vol sentir d'un preparador i, en canvi d'un jugador, que és company seu, les accepta i assimila millor. Sé positivament que enguany jugaré poc. Però només sé preparar-me d'una manera, i és preparar-me bé. Intentaré anar al tope de les meves possibilitats i faré allò que en un moment donat s'hagi de fer.

Deus ser l'únic esportista d'aquesta edat a Llucmajor...

Supòs que sí, però, no hi ha cap secret. O millor dir, el secret és no haver-ho deixat mai definitivament i sempre he tingut una forma física mantinguda. Segons diuen, tenc un cor i uns pulmons forts. Enguany ho he descobert, ja que a més de tenir entrenador, tenim un preparador físic i és veu que les meves pulsacions (50) són bones. Si una persona me veu pel carrer pot opinar que ja no som cap nin però, pens que sobre la pista rendisc com qualsevol altre, emperò no me bec el seny i crec i estic convençut que és ridícul comparar-me amb un jove de vint-i-cinc anys,

un xoc fort me durà pitjors conseqüències que al més jove. Llucmajor arribarà a tenir un gran equip.

Quina opinió te mereix el bàsquet llucmajorer?

Crec que ara està en una situació molt bona. Hem trobat un Sponsor que ens obrirà les portes per fer un bàsquet de més categoria. Hauríem no obstant això, de poder comptar amb més jugadors de la vila. Si fos així, jo ja no jugaria. De moment, però, nos costaria molta pena fer un bàsquet digne només amb jugadors de Llucmajor. Crec, que d'aquí a dos anys aproximadament, es podrà aconseguir.

Esper molt de la gent que puja (els joves que tenen ara 16 o 17 anys seran no només bons si no dels millors de Mallorca) que no els mos prenguin de les mans i quedin a jugar a Llucmajor.

Opinió sobre el bàsquet nacional?

A nivell nacional és un bàsquet, que així com a les passades Olimpíades teníem un equip format, ara està passant per un període de transició: Són jugadors (Morales, Martín) que els falta temps.

Quina relació has tingut amb altres jugadors importants?

He jugat amb un base que la gent jove no el coneixerà perquè, és

més vell que jo però, encara no n'he vist cap mal que el superi. Era en Pedro Canet. Varem tenir la sort de jugar amb ell a III Divisió, també es va retirar tard (38 anys). Per a mi és un cas fora del normal (dels que he conegut dins Mallorca).

Fins quant jugarà en Miquel Martí?

L'any passat ja havia dit que no continuaria. Vaig jugar poc però crec que els vaig donar una mà. Però, enguany, parlant amb la família, mig de per bromes: «I ja farà vint-i-cinc anys...», «I faràs les noces de plata...». Els Federatius se n'adonaren, no sé si abans o després d'aquesta conversa, el president me'n va parlar, l'entrenador, A. Segura va dir que li semblava una bona idea, i me vaig sentir convidat a continuar una temporada més.

Conta'ns alguna anècdota, perquè en tants d'anys...

Record un partit a Inca, que un jugador (en un partit on nosaltres havíem jugat molt bé i els dúiem molta diferència) me va dir: «Aquest puta kojak no té cap pèl de beneit» i jo li vaig contestar: «ni cap de viu», i la oca va acabar en rialles.

Una altra anècdota és que quan jugàvem a la pista d'allà baix, quan

plovia s'embassava, i ni hi havia dos dits d'aigua sinó un pam. Jugàvem amb una pilota de pell i quan es banyava s'inflava i pesava dos o tres kilos (no hi havia que l'alçàs). M'havia rentat les espatlles amb «Mistol» i ja estaven eixutes, però quan es banyaven se posaven plenes de sabonera i semblaven rabioses.

Una altra és que al principi no teníem números a les camisetes i els mos havien de pintar amb guix i sortia el que sortia. Els primers números que duguérem varen haver de ser en unes camisetes amb «El Yugo y las Flechas» de la Falange, no n'hi havia cap que hi pertanyés però, les havíem de dur perquè eren les úniques que tenien número.

Després dels balons de pell, n'usarem uns de fibra que quan es banyaven també s'inflaven i una vegada el Patronat es va negar a jugar amb aquests balons (nosaltres hi estàvem avesats) perquè deien que no passarien per la cistella.

Després d'aquesta conversa passam a desitjar a en Miquel Martí una temporada bona i felicitar-lo per haver aconseguit jugar vint-i-cinc anys.

Catalina Font

FOTO CLAR

Perfumeria

Reportatges, Fotos d'Estudi, Carnet... i una extensa gamma de productes de perfumeria

OFERTES EN CAMERES FOTOGRÀFIQUES
VENDA DE CARRETS

Carrer Nou, 8 - Tel. 66 06 32 - LLUCMAJOR

RESTAURANT

GRAN VIA

NOCES - BANQUETS - COMUNIONS
I BATEIGS

Informació: Tel. 66 03 17 - LLUCMAJOR

C.D. Espanya i Preferent

Inoperància golejadora

Joaquín

Vaig presenciar la pretemporada del C.D. Espanya en algunes ocasions, fins i tot hi vaig participar activament en unes carreres pel camp a S' Estanyol (S' Estalella); per això, perquè ho he viscut puc afirmar i també a través de notícies d'altres entrenaments que la preparació física del conjunt és bona. Però, hi ha alguna cosa que falla i si no, basta veure la classificació general, quan duen cinc jornades de campionat: un únic partit guanyat, dos d'empatats i dos de perduts; set gols en contra i la inoperància golejadora de només tres a favor. Deu ser a causa del plantejament dels partits? o, és que els fitxatges efectuats (bastants) no han vingut per compondre res? és a dir, dolent per dolent, haquessim pogut conservar el que era nostre. I tanta sort que el porter espanyista G.

Quintana fa partits sensacionals i ha salvat l'equip de més d'una derrota, sobretot a Llucmajor, i és que com deia un directiu de l'Espanya (Miquel Cànoves): «d'equip, no en tenim, però el porter és el millor de Preferent». Són paraules dignes de tota credibilitat i que m'omplen d'orgull, però, al mateix temps, m'entristeixen com a aficionat que som, perquè per una senzilla regla de tres, quan el guardameta d'un equip, cada jornada és el millor, i sobretot a casa pròpia, és que hi ha cosa que no funciona. Un aclariment per als malpensats: no feim propaganda gratuïta d'un jugador en concret, però basta veure la puntuació donada pels companys d'Última hora en els cinc partits jugats, recordant que la puntuació va de 0 (suspes), 1 (aprovat), 2 (notable) a 3 (excel·lent), aquesta és la marca:

Contra el Porto Cristo (2), Maganova (2), Ferrolenc (2), Son Sardina (2) i R. La Victòria (3). Després d'aquest aclariment, passem a fer una mica d'història del que han estat aquestes cinc jornades primeres del campionat.

PORTO CRISTO, 4 ESPANYA, 0

Dia 29 d'agost es va disputar aquesta confrontació entre els de Porto Cristo i els espanyistes, iniciant la lliga 1.988/89. I la veritat és que s'esperava més de l'equip de Llucmajor, vista la bona pretemporada realitzada, ja que en aquesta ocasió varen ser una jugueta en mans del Porto Cristo el qual va desfer-se del rival amb tres gols de Joaquín en els minuts 26, 80 i 80 i amb un altre de Cerdà, en el m. 60, quan va transformar un penalti.

L'alineació que va presentar l'Espanya en aquest dissortat debut va ser aquesta: Garí, Martí (Terrassa), J. Lluís, Vich, Andreu, Cosme, Galán, Ruiz, Manolo i Monserrat (Cano).

ESPANYA, 1 MAGANOVA, 1

Partit inaugural en el municipal llucmajorer amb una calor asfixiant que convidava més anar a la platja que no a veure un partit de futbol. L'encontre en si va ser entretingut amb dues parts diferents, la primera de total domini visitant i la segona més anivellada. En el m. 54 J. Lluís inaugura el marcador per empatar, a 12 minuts del final, els homes de Pere Gost a través del jugador Moreno quan va transformar una pena màxima. En resum, un encontre que gràcies a la pena màxima inexistent transformada pel capità del Maganeva i la gran actuació del porter local, amb sis aturades sensacionals, va acabar en empat. En aquesta confrontació Miquel Jaume va fer servir els jugadors següents: Garí, Martí, J. Lluís, Vich, Cosme (Monserrat), Andreu, Galán, Terrassa, Ruiz i Garau (Salom).

ESPANYA, 1 - FERROLLENC, 1

Va venir el Ferrolenc com a líder i al final del temps reglamentari es va anar consolidant com a tal en el tercer partit de la competició i això que va començar marcant el quadre local per mediació de Garau

PEGASO

SERVICIO AUTORIZADO

Talleres ANTONIO ROSSELLO RAMIS, S. L.

Calle Navarra, 4-6 - Tel. 66 09 28

LLUCMAJOR

quan es complia al m. 21. Però sis minuts després Rotger fa taules en el marcador acabant una primera part en la qual hi hagué poques coses destacables.

En la segona meitat va pendre la batuta l'equip de López Castillo i algunes aturades del porter local eviten el que hagués pogut ser gol com un tir de falta de Chema que és repost per una gran aturada de Garí. Cosme també ha de treure l'efèric de la mateixa línia quan ja entrava continuant, així el Ferriolenc, fins als 9 minuts per al final quan Prohens aconsegueix el gol que suposa un just triomf per als seus colors. En canvi, els espanyistes, en el segon temps varen ser incapaces de crear una única ocasió de perill. Pel C.D. Espanya va jugar: Garí, Vich (Manolo), J. Lluís, Cosme, Andreu, Guerrero, Galán, Ruiz (Montserrat), Terrassa i Garau.

SON SARDINA, 0 - ESPANYA, 1

Una altra jornada de poc futbol en el Municipal Ilucmajorer la qual es va traduir en un empat sense gols i si parlem de mèrits, podem dir que va ser un resultat del tot just. Va destacar la lluita dels homes d'Emilio Gómez amb els jugadors Pascual i Jurado com als més incisius. Per l'Espan-

ya, una única ocasió clara, d'Andreu de tir alt. Es va salvar del naufragi, com s'esdevé darrerament, el porter Garí quintana el qual va estar molt bé i el va seguir en encerts el jove Miquel A. Salom.

Quant a la relació de jugadors, aquests varen ser: Garí, Guerrero, Martí (Cosme), Galán, Vich, Andreu, Ruiz, Manolo, Pons, Terrassa i Salom (roca).

Miquel Jaume, entrenador del C.D Espanya

IMPREMTA

moderna

PAPERERIA - PERFUMERIA

Carrer de Sa Fira, 10 - Tel. 660310
LLUCMAJOR

*També a Llucmajor vos oferim servei 24 hores amb la tarja
«SA NOSTRA» del caixer automàtic
Sollicitau-la*

CAIXA DE BALEARS
"SA NOSTRA"

CARNISSERIA ■ XARCUTERIA

ZANOQUERA GARCÍAS

EL SUPER
MERCAT
DE LA CARN

CADA SETMANA TENIM LES DARRERES
NOVETATS D'ALTA XARCUTERIA

- * PRIMERES MARQUES DE «PATÉS»
- * POLLASTRES DE CAMP
- * TOTS ELS DIES TENIM ENTRECOT DE
VADELLA
- * POLLASTRES FARCIST PER
ENCÀRREC
- * PORCELLETES, INDIOTS, ANNERES I
POLLASTRES FARCITS PER A
BATEIGS I PRIMERES COMUNIONS

Per a nosaltres vostè és primer
Bones Fires!

Plaça Espanya, 62 - Tel. 66 13 02 (LLUCMAJOR)

CLASSES D'INFORMÀTICA

LOGO
COBOL
BASIC
D BASE III PLUS
WORD STAR

Informació:

C/. Toni Garcías, 1

(Mateix pis Centre Reconeixement Mèdic)

Tel. 66 22 82 - 66 08 27

SA PERXA, S.A.

CARNISSERIA
FÀBRICA D'EMBOTITS

SOBRASSADA, CAMAIOT,
BOTIFARRA, BOTIFARRONS,
SALSITXA FRESCA, PINXOS, etc.

Avd. Carles V, s/n - Lluçmajor (Tel. 66 20 64)
Avda. Mediterráneo, 28 - S'ESTANYOL

Juvenils C.D. Espanya i Regional

S'ha de millorar

Joan Quintana Castell

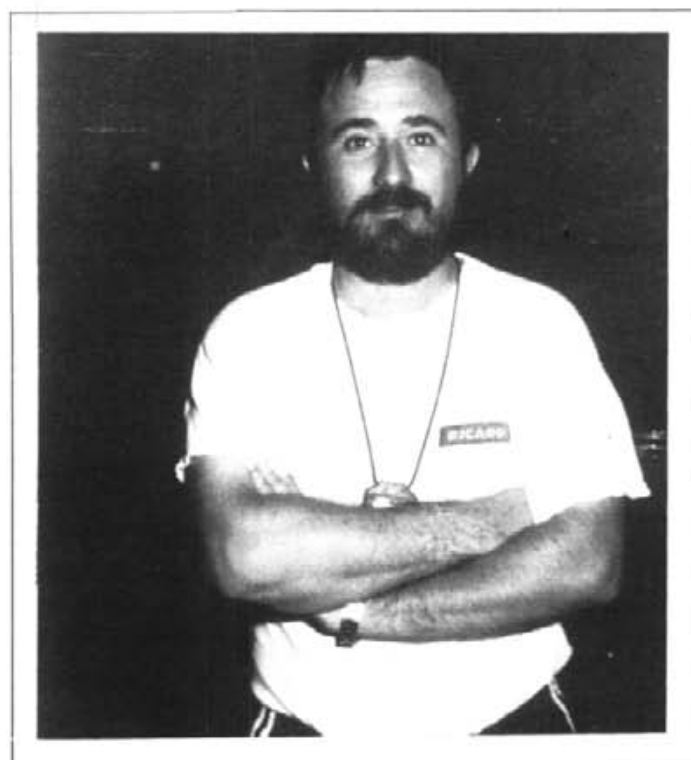
Els nostres juvenils varen començar el passat 4 de setembre el campionat de Primera Regional en el qual hi participaren per segon any consecutiu després que en l'anterior campanya quedassin en una molt honrada setena posició, sota les ordres de l'entrenador Joan Pérez del Cid.

NOU ENTRANADOR

Els directius blaus sembla que aquesta vegada han apuntat fi i han topat amb la persona ideal, al menys per les dots humanes, m'estic referint al nou entrenador Joan Llompart Lull, un al·lot de procedència llucmajorera i afincat a S'Arenal, que porta molts anys entrenant i en tots ells s'ha distingit per la seva bona educació. En definitiva, i pel que respecta als juvenils, «millorent que és gerundí», segur que aquesta temporada no hi haurà molts de problemes i els jugadors, que són els veritables protagonistes, sortiran fotografiats que és així com ha de ser.

PLANTILLA ACTUAL

Com hem dit, el preparador per a aquesta temporada 1988/89 és en Joan Llompart Lull que té a les ordres un conjunt d'al·lots joves, entre els 16 i 17 anys, que formen una plantilla de 22 jugadors dels quals n'hi ha 20 de llucmajorers, tots disposats a realitzar una bona temporada -de fet per ara ja ho aconsegueixen-; aquests són els seus noms i llinatges: Francesc Garí Sastre, Miquel A. Corbalan

Joan Llompart, entrenador dels Juvenils C.D. Espanya

Rigo, Onofre Riera Muñoz, Francesc Romero Germán, Josep Martorell Hermoso, Miquel Ginard Julià, Bernat Cardell Ferrer, Sebastià Martí Maimó, Antoni M. Cantos Linares, Francesc G. Marín Rodríguez, Alfonso Gálvez Vera, Antoni J. Ruiz Astorga, Joan Mesquida Font, Antoni J. Segura Valentín, Miquel Gelabert Garcias, Rafel Janer Ginard, Vicenç Matas Amer, Joan Amengual Rosselló, Lluç Tomás Clar, Sebastià Puig Solivellas i Miquel Cirer Salvà.

BÉ PER COMENÇAR

En el primer partit jugat a Llucmajor es va vèncer clarament al segon equip salessià, La Salle B, per un net tres a zero amb gols de Fco. G. Marín (2) i A. J. Ruiz. Els col·legiats, en aquesta

ocasió oferiren poca resistència i els ocntrats ben comptats varen ser molt ben neutralitzats per Garí Sastre i els seus defenses.

Una setmana després es visitava la barriada de S'Indioteria per donar un bon resultat (2 - 4) i el titular del R. La Victòria ençar que aconseguís marcar dues vegades i alguns dels jugadors emprassin mals modals, no pogueren evitar que «Espinete» i companyia els endossassin quatre gols que varen ser materialitzats per A.M. Cantos (3) que ha tornat amb tota la força del golejador i Bernat Cardell.

ACCIDENT DE CIRCULACIÓ

Amb el Municipal llucmajorer en obres, com que hi havia el terreny de joc alçat a causa de la col·locació del sistema de reguiu per aspersió, els joves d'en Llompart hagueren de repetir la sortida canviant l'ordre del partit amb el Patronat A., el qual, va ser el vencedor per la mínima (2-1) d'una interessant confrontació amb A.M. Cantos com autor de l'únic gol espanyista.

DOS PRESELECCIONATS

Set dies més tard, havien de tornar jugar a fora i varen fer «un numeret» al C.F. Torre d'En Pau en el seu propi feu endossant-li nou (9) gols, com nou sols, que es varen repartir així: S. Martí (de penalti), A. Ruiz, B. Cardell, F. Marín (2) i A. Cantos (4). Una tremenda golejada, un excel·lent per als jugadors i el ressorgiment d'un golejador, Antoni M. Cantos, que ja va en camí de tornar a ser «pichichi» de l'equip. «i què no és guapo això?».

En aquesta mateixa setmana hi hagué un accident de circulació esdevingut al nostre poble, en el qual, hi tengué la pitjor part un gran esportista, ens referim a Miquel Ginard Julià, component de l'equip juvenil del C.D. Espanya. En el moment d'escriure aquest comentari el jugador es troba hospitalitzat en una clínica de Ciutat, fora de perill. Nosaltres, des d'aquestes planes li desitjam una ràpida recuperació.

Infantils C.D. Espanya i Regional

Quinze gols en un sol partit

Joan Quintana

Enguany els Infantils del C.D. Espanya repeixen, com ja passa durant molt de temps, la categoria (Grup B, I Regional). I la veritat és que ho tenen bastant complicat per mantenir-s'hi; hem de recordar que descendeixen els dos darrers del grup i que en la temporada anterior varen estar a un punt per baixar i, en aquesta, una vegada vists els resultats que s'han donat fins en aquest moment, creim que hauran de sofrir molt. A més d'estar enquadrats en un grup molt difícil amb rivals de molta qualitat com són l'Olimpí de Manacor, el Badia de Cala millor, el Bt. Ramon Llull d'Inca, el Porto Cristo, el Petra, el Murer, l'Escolar de Capdepera, i el Cala Ratjada, l'atc. Alaró i el J. d. Inca, Campos, Poblenc, Barracar Joventut i Sallista.

PER COMENÇAR, MALAMENT

Des de que el passat 3 de setembre es va iniciar el campionat, el panorama és bastant negre i els resultats desfavorables succeeixen i, a més a més, amb alguna goleja-

da escàndol com l'encaixada a la ciutat de lesperles.

El primer envit, que va tenir lloc el primer diumenge del mes passat, va ser en el Municipal Llucmajorer i es va començar perdent (0 - 1) contra un qualificat rival com és el Badia (Cala Millor); més tard, l'únic positiu que coneixem fins al moment, es va empatar (0 - 0) a Campos, en un partit de rivalitat comarcal. I com que el terreny de joc del nostre camp estava en obres, a causa de la col·locació del regulu per aspersió, s'hagué de canviar jugant a Manacor quan ho havien de fer a casa, i l'Olimpí ens va endosar una golejada (15 - 0) que ara mateix, no recordam haver vist en cap camp espanyista. Una setmana després, es canvià de ciutat i visitaren el cor de l'illa i el resultat ja va ser diferent, encara que els de J. d. Inca no tengueren dificultats per vèncer (4 - 0) als al·lots d'en Julià Ferragut, el qual enguany repeteix com a entrenador, ajudat per Joan Lascolas.

Julià Ferragut i Joan Lascolas, entrenadors dels Infantils C.D. Espanya

Plantilla per a la temporada 1.988/89

En Julià Ferragut, i en Joan Lascolas tenen a les seves ordres, per aquesta temporada 1.988/89 els següents jugadors:

Porters: Francesc Garcia Munar i Pere Muñoz Rosas.

Defenses: Rafel Tallon Coll, Antoni Mas Pedrero, Antoni Servera Manresa, Alfons Corbalan Rigo, Antoni Adrover Fullana, Cosem Julià Sastre, Joan A. Tomàs Munar, Miquel Mas Sorell, Joan Blas Hermoso i Jaume Clar Gelabert.

Davanters: Sebastià Ferraboni, Ramon Castell Barceló, Joan Bonet Escalas i Joan Ferretjabs Escalas.

Sabates Can Gramet

**VENDA DE MOSTRES
PARELLS SOLTS**

C/. Bisbe Taixaquet, 6 - Tel. 66 03 74
LLUCMAJOR

JAIME LLULL RODRIGUEZ

*INSTAL·LACIONSELÈCTRIQUES

Enllumenat
Instal·lacions d'energia solar
Muntatge de quadres elèctrics
Antenes TV

*INSTAL·LACIÓ DE COMPUTADORS

Canvis de tensió
Contractació de computadors

PRESSUPOST GRATUÏT

C/. Gómez Ulla, 45 - Tels. 66 17 92 - 24 22 86

Alevins C.D. Espanya II Regional per l'ascens

Ll. Sastre i J. Paniza, entrenadors dels Alevins C.D. Espanya

Quintana Castell

Segurament quan sortirà aquest número ja s'hauran jugat dos o tres partits del campionat Aleví de Segona Regional en el Grup B on figuren els nostres representants. Nosaltres, de totes maneres, no tenim notícia, quan escrivim aquest comentari, de cap resultat. Per això mateix, només podem desitjar a aquests dos inseparables entrenadors, com són en Llorenç Sastre i en Jaume Paniza, la millor sort del món i que els resultats els siguin favorables, perquè estem segurs que ells, per la seva part, aniran a l'ascens (a la recerca) encara que d'espres no s'aconsegueixi la classificació. Aquesta és bona, com l'anterior, i ens haurem de conformar.

En un altre ordre de coses hem de dir que durant la present i en aquests set mesos que durarà el campionat el

CD Espanya tindrà com a rivals equips com el Pollença, Sollerenc, Consell, Ses Salines, Porreres, La Salle de Manacor, Santa Maria, Barracar, Atc. Alaró, Port de Pollença, Porto Cristo, S'Horta Murer.

JUGADORS PER A LA TEMPORADA 1988/89

Sota les ordres d'aquest perfecte «matri-moni» format pel tàndem Sastre-Paniza, hi haurà els següents jugadors: Pere Riera, Antoni Almagro, Josep Ribas, Felip Jaume, Carles Jiménez, Joan Mut, Andreu Gí-nard, Joan Salcedo, Antoni Cifuentes, Joan A. Pérez, Fèlix Pérez, Pau Romero, Bartomeu Gelabert, Joan P. Jaume, Josep A. Leon, Jaume Ruiz, Miquel A. Benítez, Cristòfol Avila, Rafel Garcia, Mateu Oller, Gabriel Aguiló i Llorenç Grimalt.

Benjamins C.D. Espanya Grup Manacor

VIIe torneig de Futbol del C.I.M.

A. Martorell, G. Bibiloni i S. Morell, entrenadors dels Benjamins

Quintana Castell

Ja s'ha iniciat el VIIe torneig de Futbol Benjamí que amb tant d'encert patrocina el Consell Insular de Mallorca del qual vos intentarem informar puntualment, i en el que participen els més petits del nostre futbol per segon any consecutiu.

Aquest torneig, ho hem de dir de passada, no costa ni un duro al C.D. Espanya. Ja haurà començat, quan aquesta crònica estigui en mans vostres, i els nostres representants hauran jugat a Ses Salines I, per això, desconeixem el resultat.

Devers 1.560 nins estaran englobats en 6 grups, tres de Palma i tres de la part forana. El C.D. Espanya està en el grup de Manacor i s'haurà d'enfrontar a aquests equips: Avance, Cam-

pos, Ses Selines, Petra, Escolar, Felanitx, Pto. Cristo, Cardassar, Cala Millor, Vilafranca i Barracar.

Com hem apuntat abans, aquests jugadors tan joves no costen cap pesseta als mentors de l'Espanya perquè les despeses d'arbitratge corren a compte del CIM i aquesta entitat regala també un equipatge complet i vuit balons a cada equip.

Segons, se'ls repertirà la història i els representants il·lucmajorers estaran entrenats pels germans Morell (Sebastià i Antoni), ajudats també per Gabriel Bibiloni i Francisco Simagro.

No podem afegir res més ja que, fins al moment, no hem rebut cap informació dels responsables d'aquests petits jugadors.

Bar TABÚ

VOS OFEREIX ELS SEUS SERVEIS

TAPES VARIADES

AMBIENT AGRADABLE

Plaça Espanya, 26 - Tel. 66 20 83
LLUCMAJOR

**PEDRO
CANTALLOPS
LLADO**

PINTURAS AUTOMOVILES

Ronda Migjorn, 164 - Teléfono 66 08 89
LLUCMAJOR (MALLORCA)

PASTISSERIA

Ca'n Lluc

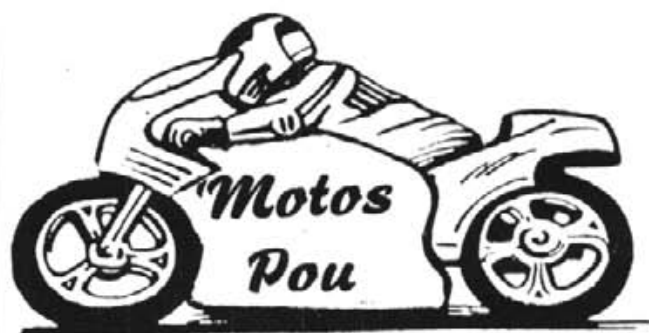
Sant Llorenç, 78 - A - Tel. 660669
LLUCMAJOR (Mallorca)

**FABRICACIO PROPIA
PREPARAM BUFETS
PER A TOT TIPUS DE FESTES**

VENTA DE MOTOS y CICLOMOTORES
TALLER SERVICIO POST - VENTA

Carrer Músic Joan Xamena, 16 LLUCMAJOR

DERBI
MARCA

SUZUKI

Kawasaki

Rieju

aprilia

HONDA

YAMAHA

VESPA - VESPINO

G.A.C.

VII^è Trofeu Consell Insular de Mallorca Futbol d'Empreses

El «Tropical», al mig de la classificació

El 3 de setembre passat va començar el campionat empresarial. El Rt. Tropical afronta aquest VII^è Trofeu del Consell Insular amb el desig d'aconseguir un dels primers llocs del grup. Per això, s'han fitxat nous jugadors: Ponç, arquès, Magaña, R. Cano, F. Cano, J. Garí i Marc Vidal, els quals formen part d'una extensa plantilla de 22 jugadors que a l'inici del campionat crea greus problemes a l'entrenador Gabriel Rigo a l'hora d'anomenar l'equip titular, però creim que al llarg de la competició tots tendran oportunitat per jugar.

tenir reacció i s'entregà al bon joc del R. Tropical.

1^è JORNADA (3-IX-88)
D. MABANOVA, 1
TROPICAL, 6

Gols: Villena (2), Magaña (2), Arquès i B. Garí.

Un partit on, el Tropical no va tenir cap dificultat per aconseguir la victòria. Un encontre jugat amb una correcció poc usual i un arbitratge perfecte. Al primer temps i de penalti, Magaña aconsegueix el primer gol; després del descans es marcà el segon i el MARGANOVA no va

2ª JORNADA (10-IX-88)
TROPICAL, 2
SANT MARC, 0

Gols: Magaña i Villena.

Aquest partit fou molt difícil ja que el Sant Marc és un dels candidats al primer lloc de la taula classificatòria. Els gols es varen assolir un a cada temps.

3ª JORNADA (17-IX-88)

CASA MISS JOTUL, 3
TROPICAL, 1

Aquest encontre venia envoltat de circumstàncies violentes al Camp Municipal de Llucmajor, durant la passada temporada, i potser, es va jugar sense la força necessària.

Cal dir que el Casa Miss Jotul també té molts de números per al triomf final.

4ª JORNADA (24-IX-88)
TROPICAL, 3
HERWIN WILLIAMS, 1

Gols: Roig, Garí, Arquès.

Jugat el segon temps amb llum artificial, el TROPICAL va aconseguir una victòria importantíssima, ja que, faltant 20 minuts l'equip local perdria per 0-1. El WILLIAMS, el darrer de la classificació, posà les coses molt difícils i solament les ganes de guanyar i el sacrifici varen fer que el resultat fos positiu.

En el moment de transcriure aquest comentari, el TROPICAL, després de cinc encontres, té sis punts, ha marcat 13 gols i n'ha encaixat un total de 7.

Jaume

EL SALO DE PERRUQUERIA
I BELLESA DE LES

**GERMANES
PUIGSERVER**

ELS OFEREIX EL SEU HORARI:
De dimarts a divendres
de 9 a 12 i de 15 a 19
i els dissabtes de 9 a 19
C/ Orient, 8
Tels. 66 20 08 - 66 11 12
LLUCMAJOR.

**CENTRE DE PREPARACIÓ
MATERNAL
ATÈS PER COMARES**

Carrer Rigo, 73 - LLUCMAJOR
Tel. 66 24 90 (Dimarts i Dijous horabaixa)
Tel. 66 17 98 (particular)

SERVICIO

**Rubí Automòviles
Llucmajor, S.A.**

Carretera Arenal, s/n. - Tel. 66 02 34
Llucmajor
(EDIFICIO SEAT)

Es complau en oferir-vos els seus serveis de venda, reparació i recanvis de:

MOTOCICLETES: YAMAHA, VESPA, DERBI

CICLOMOTORS: DERBI, VESPINO, PUCH, MOBILETTE, RIEJU, PEUGEOT

BICICLETES: G.A.C., DERBI, BH, ORBEA

MOTOSERRES: STHIL, HOMELITE

MOTOCULTORS: MOLLON

Gran Novetat!

Ciclomotor YAMAHA - YAMY

Des dels 14 anys

SEAT

**Rubí Automòviles
Llucmajor, S.A.**

Cra. S'Arenal s/n - Tel. 66 02 34

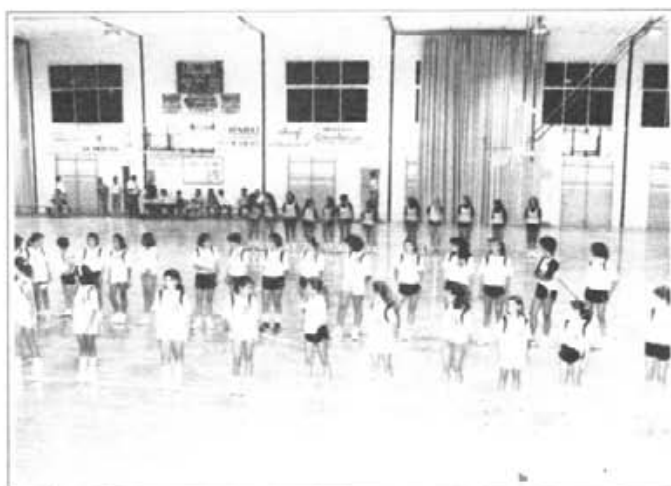
*Desitjam unes bones Fires als nostres clients, amics i visitants i
aprofitam l'ocasió per a convidar-vos a l'exposició de Fires a
veure els nous models de la gamma 88*

Bàsquet Llucmajor

Després d'uns mesos d'obligat descans torna un altre cop l'activitat esportiva al bàsquet de Llucmajor. Podem dir que el moviment ha començat garírebé a totes les categories. Dins de l'equip sènior masculí les novetats més importants són, per una banda el canvi d'esponsor, i per l'altra, la incorporació de cinc nous jugadors.

Pel que fa al primer punt, com tots sabreu, des de fa uns anys l'equip sènior masculí ha estat patrocinat per la firma «Revoltoza»; però, també tots sabreu que les necessitats d'un club de bàsquet són moltes i cada vegada més costoses, i els directius del club, cercant el millor es posaren en moviment. Ben aviat això donà el seu fruit i l'equip sènior masculí té ja un nou esponsor. Des d'ara hauran de xerrar del Llucmajor- «Aqua-City». Els responsables de la firma patrocinadora volgueren començar amb bon peu i al mateix temps fer un poc de propaganda convidant als directius, entrenadors, jugadors, periodistes i acompanyants a passar una jornada a les seves instal·lacions de S'Arenal. Els responsables de l'equip, juntament amb els de «Aqua-City» oferiren una roda de premsa on comentaren les novetats del nou equip. Abans hi va haver una sessió fotogràfica on es feren fotos de tot color, i després es va organitzar un dinar que malgrat la pluja, el vent i les corresponents corregudes va ésser bo i copios.

Presentació de tots els equips femenils al Pavelló Municipal

Equip Sènior Llucmajor-Aquacity

Respecte al segon punt, dels cinc nous jugadors, dos ja havien jugat abans amb l'equip: Mateo Vallés, pivot i Xisco Núñez, també pivot i que provenia de la cantera llucmajorera, ha tornat a l'equip després de complir el servei militar. Els altres tres són nous, dos d'ells l'any passat jugaren amb Sa Pobla de tercera divisió:

Antoni Soto i Miquel Alorda, alers tots dos i el tercer, Antoni Lozano, prové de l'ara primer divisió Patronat i juga

de pivot. Són baixes respecte de l'anterior campanya, l'haqui Ona, que enguany jugarà amb La Glòria, i Baltasar Pons que ha deixat el bàsquet per motius personals. Completen la plantilla, el veterà Miquel Martí que amb els seus 39 anys està disposat a complir enguany la seva 25 temporada jugant al bàsquet, l'aler Alejandro Isern i els bases Alejandro Segura i Sebastià Monserrat. També es poden considerar de l'equip els joves Ginés Galvez i Xavier Castro

que malgrat encara en edat junior estan completament integrats dins la plantilla i intentaran repetir la gran actuació de la passada temporada on tot i éssent juvenils varen jugar de titulars molts de partits. Com a entrenador repetirà N' Alejandro Segura, ajudat per Miquel Gual en funcions de segon entrenador i Joan Xamena de delegat.

Encara que hi havia una petita possibilitat de jugar a tercera divisió, si l'assemblea del bàsquet hagués aprovat una reestructuració de la competició, al final això no ha estat possible i es jugarà un altre cop a primera regional. Pareix ésser que l'únic equip mallorquí que jugarà la tercera balear serà el Costa de Calvià. El sistema de competició a la primera regional pareix que serà el mateix que l'any passat, és a dir, dos grups de sis equips, classificant-se per a la segona fase els quatre millors de cada grup i els corresponents «play-offs» final.

PRESENTACIÓ DE LA GLÒRIA

El passat dia 17 de setembre el Llucmajor va ésser convidat a la presentació de l'equip de segona divisió de La Glòria, éssent aquest el primer partit de la temporada dels llucmajorers. La diferència de categoria es va posar clarament de manifest al resultat final, cinquanta punts a favor de l'equip local.

S. Monserrat

Hípiques/ Son Torra

Les carreres de cavalls, un any més amb èxit

J.Q.C.

Amb bastant de públic, va tenir lloc, un any més, la carrera de cavalls a Son Torra, una antiga afició llucmajorera la qual reprèn les forces que va tenir abans. Per això ha contribuït poderosament el Grup de Cavallistes de Llucmajor i juntament amb l'Ajuntament organitzen aquesta prova a més de comptar amb el patrocini de la Conselleria d'Educació i Cultura del Govern Balear i del Consell Insular de Mallorca així com també amb la col·laboració desinteressada d'Antoni Mora Ramis el qual cedeix gratuïtament els terrenys.

El resultat de les nou carreres, les set primeres de trot, una de galop i una de ponets, varen ser regides pel Codí de Carreres de la Reial Societat Hípica de Mallorca i va ser el següent:

PRIMERA CARRERA:

Cavall	Conductor
1.-Latitia	G. Riera A.
2.-Lapin	J. Riera
3.-Llebre O.	G. Pons

SEGONA CARRERA:

Cavall	Conductor
1.-Jina Frisco	G. Riera A.
2.-Hadol	A. Sánchez
3.-Fira	A. Bauzá

TERCERA CARRERA:

Cavall	Conductor
1.-N' Uria	G. Roig
2.-Nubi	J. Bauzá

QUARTA CARRERA:

Cavall	Conductor
1.-Perla	J. Oliver
2.-Primavera	A. Taberner
3.-Persifot	B. Creus

CINQUENA CARRERA:

Cavall	Conductor
1.-Atlántida	B. Gual
2.-Lanzarina	A. Taberner
3.-Marina	J. Amengual

SISENA CARRERA:

Cavall	Conductor
1.-Joy Lady	P. Pulgserver
2.-Lindango	A. Solivellas
3.-Jabul S.F.	C. Mas A.

SETENA CARRERA:

Cavall	Conductor
1.-Malg Jorim	A. Pou
2.-Minos de Courcel	F. Cañellas
3.-Marivent B.	R. Bonet

VUITENA CARRERA:

Cavall	Conductor
1.-Boga	F. Pastor
2.-Brillant d' Or	A. Riera G.
3.-E. Pamela	G. Pou A.

NOVENA CARRERA:

Cavall	Conductor
1.-Gamín d' Isigny	G. Pou A.
2.-Pamela du Pech	G. Riera A.
3.-Nivaso de M.	A. Solivellas

PUNT I FINAL

Hem de dir que a la prova n° 10, la dels ponets, va ser guanyada per «Menut» propietat del «Rancho Colorado» i conduïda per Ursula Bauzá. I per acabar, la prova n° 11, va ser guanyada a galop per «Gordita», el propietari i conductor de la qual era Antoni Fuentes, i la va dur al triomf després d'una accidentada carrera.

Cal afegir que Antoni Mora i Ramis va rebre una placa d'agraïment donada pel Grup de Cavallistes de Llucmajor, per la seva desinteressada cessió dels terrenys de la pista, aquesta placa li va entregar enmig de molts d'aplaudiments, pel batle de la nostra ciutat, Joan Monserrat.

NAIXEMENTS

- Miguel Salvà Seguí, fill de Mª Antònia, nasqué el 1/9.
- Neus Pons Noguera, filla de Miquel i Francesca, nasqué el 29/8.
- Antoni Llompart Pons, fill de Guillel i Ainès, nasqué el 8/9.
- Miquel Carbonell Tomàs, fill de Lluç i Esperança, nasqué el 14/9.
- Francesc Fullana Carbonell, fill de Gabriel i Antònia, nasqué el 15/9.
- Miquel Salvà Tomàs, fill de Miquel i Mª Concepció, nasqué el 17/9.
- Joan Josep Llompart Gual, fill de Damià Joan i Mª Antònia, nasqué el 19/9.

MATRIMONIS

- Francesc Xavier Capó Cabrera i Remedios Garriga Grasolet, es casaren a l'església Ntra. Sra. de Gràcia el 21/8.
- Jaume Bergas Bibiloni i Catalina Company Coll, es casaren a l'església Ntra. Sra. de Gràcia el 13/8.
- Joan Gomila Llull i Joana Rossinyol Tomàs es casaren a l'església San Bonaventura el 1/5.
- Albert Dopazo García i Isabel Fernández Arroba es casaren a l'església Ntra. Sra. de Gràcia el 26/8.
- Antoni Estelrich Ballester i Mª Antònia Tomàs Morell, es casaren a l'església San Bonaventura el 12/6.
- Bernat Bonet Escalas i Mª Dolors Mas Tudela, es casaren a l'església de Ntra. Sra. de Gràcia el 20/8.
- Antoni Puerto Rodríguez i Dagmar Kotares es casaren al Jutjat de Pau.

DEFUNCIONS

- Ger Wurthele, morí el 18/8 als 26 anys.
- Antoni Hortelano Moreno, morí als 40 anys.

- Jerònia Tomàs Oliver, morí el 29/8 als 88 anys.
- Masiana Tomàs Nicolau, morí el 31/8 als 52 anys.
- Hipòlit Pérez Miser, morí el 1/9 als 75 anys.
- Margalida Pericàs Rosselló, morí el 4/9 als 83 anys.
- Joana Aina Sitjar Moragues, morí el 6/9 als 88 anys.
- Miquel Vidal Maimó, morí el 7/9 als 84 anys.

- Maria Seguí Ripoll, morí el 8/9 als 90 anys.
- Pedro Mateos Aparicio Pedroche, morí el 17/8.
- Catalina Maria Oliver Pascual, morí el 20/9 als 86 anys.
- Matias Tomàs Monserrat, morí el 21/9 als 82 anys.
- Joana Aina Tomàs Salvà, morí el 23/9.
- Gori Carbonell Julià, morí el 23/9 als 84 anys.

T'OFERIM LA COL·LECCIÓ HIVERN 89!

PRIVATA

PRODUITS
KOOKAI
PRODUCTS

T'ESPERAM

es moli
modes

Carrer Convent, 130 - Lluçmajor (Mallorca)
Tel. 66 03 20

P'es forat d'es moix

Tanta sort que alguna vegada no es destrueix el patri-

moni artístic mallorquí, sinó que es conserva.

Aquesta vegada ha estat la restauració de la paret seca de Son Avall de s'Estanyol. En primer terme es veu la casa de Garonda i al fons cases de S'Estanyol.

**SANEAMIENTO
CALEFACCION**

GABRIEL OLIVER

**INSTAL·LACIONS SANITÀRIES
CALEFACCIÓ
ENERGIA SOLAR**

Exposició i Vendes: C/. Born, 2 - Tel. 66 06 52
Taller: Melià, 26 - Tel. 66 16 37 - LLUCMAJOR

Qui és?

El mes passat era D. Sebastià Cardell i Tomàs, el Sr. Cardell. Aquest mes D. Jaume Lladó Bortone.

**FOTO ESTUDI
REPORTATGES
FOTOGRAFIA INDUSTRIAL
I PUBLICITÀRIA**

C/. d'Es Vall, 21 - Tel. 66 00 29

sa teulera

**D'INTERIOR I
EXTERIOR
CENTRES - RAMS DE NUZIA
PLANTES - CORONES**

C. Campos, 80 - Tel. 66 01 76

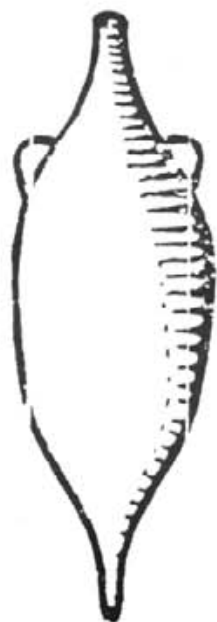
TALLERS LLUCMAJOR
SERVEI OFICIAL

Reparacions en general
Planxisteria i pintura

Ronda de Ponent, s/n. Tel. 66 12 67 (LLUCMAJOR)

S'AMFORA

**VOS DESITJA
BONES FIRES !**

Cl. Font, 8 - LLUCMAJOR

Comestibles - Congelats **CLAR**

Aquest establiment vos desitja Bones Fires

c/. Bisbe Taixaquet, 62 - Tel. 66 03 93 - LLUCMAJOR

**Venda i assistència
tècnica dels productes:**

BOSCH
Automòbil

BOSCH
Eines

BLAUPUNKT

Calentadors
JUNKERS

Electricitat i Electrònica
de l'automòbil

INJECCIÓ DE BENZINA

Aires acondicionats
CARRIER
CUPIA S.A.

Tacògrafs

So i alta fidelitat
Automòbil

BLAUPUNKT

Alàrmes
Esquiladores
Motoserres
Plaques solars
Generadors
Lloguer maquinària
Martells

AUTO-ELECTRIC
Barcelo

Ronda de Ponent s/n. - Tel. 66 01 70 (LLUCMAJOR)

Esmeriladora doble
PSM 125/PSM 150

PBM 4.8 V
Taladradora accionada
por baterías
Giro reversible

Grupos electrogenos
Bosch

G 2000 S

G 500

**SERRAR
CON
COMODIDAD.**

Sierra de cadena
PKE 30 B

Sierra de cadena
PKE 35 B

**PARA SERRAR
ALREDEDOR
DE LA CASA
Y EN EL JARDIN.**

Sierra de calar PST 50

Sierra de calar PST 50 E
"electronic"

**AL COMPRAR UN GENERADOR, REGALAM
UN EQUIP DE SOLDADURA ELECTRÒGENA**